

Maistrov glas

Glasiło Zveze društev general Maister

številká 3/2016

Prva slovenska vojska

Príreditve ob državnem prazníku Rudolfa Maistra

Prejemníki priznanj Rudolfa Maistra 2016

Občtina Dornava

O Franju Malgaju

Iz dela društev in zveze

Izjava KODVOS-a

Príloga: koledar 2017

2016

zvezadgm.javno.si

maistrovglas.javno.si

zvezadgm.net

www.facebook.com/zvezadgm

Kazalo

Uvodnik: General Rudolf Maister, ustanovitelj prve slovenske vojske	3
Predsednik ZDGM: Delujmo uspešno!	4
Narod brez pokončnih ljudi je kot kardelo	5
Vabilo na osrednjo proslavo ob Dnevu generala Maistra	7
Dežela lüka, kruha in pogač, sira, ..., predvsem pa srčnih ljudi	8
Podelitev spominskih priznanj generala Rudolfa Maistra	9
Vitko Roš: moj oče, pisatelj Fran Roš je Malgaja opisal takole	12
Pogumnim pripada svet!	14
ČAS (brez) ALTERNATIVE	18
Udeležili smo se prireditve ob mednarodnem dnevu miru na Cerju	20
»Združeni ob družitvi«	22
Popotovanje po Prekmurju	24
Prapor in praporščak	25
Spomini, ki jih prekriva prah	27
7. tradicionalne društvene igre na Polenšaku	27
9. tradicionalni pohod na Zavrh	28
Spletne strani zveze društev General Maister	28
Sestanek pri predsedniku države Borutu Pahorju	30
Slovestnost v Velikovcu	30
Pokal generala Rudolfa Maistra	30
Spominske slovesnosti ob dnevu mrtvih	31
Izjava KODVOS-a o pietetnem pokopu žrtev druge svetovne vojne	32

MAISTROV GLAS je revija, ki jo izdaja Zveza društev general Maister, Trubarjeva 3, 1000 Ljubljana, uredniški odbor: Matjaž Brojan, Mitja Meršol, Franci Svetelj, Jelka Šertel, Janko Šertel in Dušan Vodeb. V številki objavljene risbe so izdelki učencev OŠ Franja Malgaja iz Šentjurja.

E-pošta: zvezadgm@siol.net

Príreditve ob državnem prazniku Rudolfa Maistra

Novembra bomo s številnimi prireditvami in proslavami naših društev, ki so vključena v Zvezo, obeležili državni praznik, dan generala Rudolfa Maistra, zato vas že zdaj vabimo, da se jih udeležite v različnih krajih po Sloveniji. Naj omenim samo nekatere, in sicer:

- OSREDNJA PROSLAVA OB DRŽAVNEM PRAZNIKU bo v torek, 22. novembra 2016, ob 18. uri v dvorani Večnamenskega centra vaško kulturne dvorane Dornava; slavnostni govornik bo podpredsednik vlade RS in minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenje, mag. Dejan Židan;
- v Kamniku bo proslava ob državnem prazniku, dnevu generala Rudolfa Maistra, v sredo, 23. novembra 2016, ob 18. uri v Kulturnem domu v Kamniku; ob tej priložnosti bodo podeljena tudi spominska priznanja generala Rudolfa Maistra;
- v Ravnah na Koroškem bo proslava ob državnem prazniku, dnevu generala Maistra, v sredo, 23. novembra 2016, ob 18. uri v dvorani Kulturnega centra Ravne na Koroškem;
- v Mariboru bo spominska slovesnost ob dnevu generala Maistra v sredo, 23. novembra 2016, ob 17. uri v Unionski dvorani Maribor;
- v Metliki bo proslava ob državnem prazniku, dnevu generala Maistra, in svečano razvitje prapora Belokranjskega društva general Maister Metlika v ponedeljek, 21. novembra 2016, ob 18. uri v Kulturnem domu Metlika;
- v Hrastniku bo proslava ob državnem prazniku, dnevu generala Maistra, v ponedeljek, 21. novembra 2016, ob 18. uri v knjižnici Antona Sovreta v Hrastniku;
- na Uncu bo proslava ob državnem prazniku, dnevu generala Maistra, v petek, 18. novembra 2016, ob 18. uri v Maistrovi sobi v Gasilnem domu na Uncu;
- v Cerkvenjaku bo spominska slovesnost ob državnem prazniku, dnevu generala Maistra, v sredo, 23. novembra 2016, ob 17. uri pred spomenikom generala Maistra;
- Mestna občina Velenje in Velenjska knjižna fundacija vabita ob državnem prazniku, dnevu Rudolfa Maistra, v ponedeljek, 21. novembra 2016, ob 16. uri pred Vilo Bianca na slavnostno odkritje kipa znamenitemu Velenjčanu in zaslužnemu slovenskemu politiku dr. Karlu Verstovšku (1871–1923), ki ga je izdelal akademski kipar Jurij Smole. Kip velenjskega rojaka bo odkril župan Mestne občine Velenje Bojan Kontič. – Ob 145. obletnici rojstva je pri Velenjski knjižni fundaciji izšla politična biografija dr. Karla Verstovška, ki jo bosta avtorja, dr. Gregor Jenuš in dr. Aleksandra Gačič, predstavila v Vili Bianca ob 16.30. – Ob 17. uri vabljeni v Vilo Bianca na ustanovni zbor Društva general Maister Velenje.
- V Murski Soboti bo slavnostna akademija ob dnevu generala Maistra in svečano razvitje prapora Prekmurskega društva general Maister Murska Sobota v soboto, 26. novembra 2016, ob 18. uri v grajski dvorani v Murski Soboti.

predsednik Zveze društev general Maister
mag. Milan Lovrenčič

www.zvezadgm.net

General Rudolf Maister, ustanovitelj prve slovenske vojske

dr. Janko Prunk

Slovensko narodno vprašanje se je med prvo svetovno vojno tako zaostriilo, da je bila hudo ogrožena njegova eksistenca. K temu sta vodila dva dogodka; najprej londonski pakt aprila 1915 med antanto in Kraljevino Italijo, ki je Italiji za njen morebitni vstop v vojno na strani antante obljubljal veliko ozemeljsko pridobitev na račun Avstrije. To so bila poleg južne Tirolske predvsem slovenska in hrvaška ozemlja, od slovenskih Primorska z Gorico in Trstom ter del Istre. Če bi zmagala antanta, bi bila slovensko etnično ozemlje in slovenski narod usodno razdeljena in ranjena. Drugi dogodek pa je bila leto dni pozneje zahteva nemških strank v Avstriji, da se v državi spremeni ustava tako, da bi se avstrijska država iz multietnične spremenila v nemško nacionalno državo. Z udejanjanjem takšne zahteve bi bila v državi odprta pot za sistematično germanizacijo nenemških narodov, predvsem Čehov in Slovencev. Najbolj bi bili germanizacijskemu pritisku izpostavljeni Slovenci zaradi svoje maloštevilnosti, zaradi šibkega gospodarstva in družbene nerazvitosti.

Slovenska politika je na takšno nevarnost odgovorila maja 1917 z razglasitvijo majniške deklaracije v dunajskem parlamentu, ki so jo podprli tudi hrvaški poslanci iz tistih hrvaških dežel, ki so spadale pod Avstrijo, to je iz Istre in Dalmacije. Majniška deklaracija je zahtevala takojšnjo združitve vseh jugoslovanskih dežel habsburške monarhije v samostojno državno telo, prosto vsakega tujega gospodstva, zgrajeno na demokratični podlagi, pod žezlom habsburške dinastije. To bi bila nekakšna demokratična preureditev narodnega vprašanja v monarhiji in osvoboditev Slovencev nemškega narodnopolitičnega pritiska.

Seveda pa noben odločilen dejavnik

v habsburški monarhiji tega ni sprejel. Toda Slovenci niso videli druge možnosti; morali so se nasloniti na Hrvate in tako v nekakšni jugoslovanski državi (zagrebški) zavarovati svoj narodni interes - zedinjeno Slovenijo.

Dne 29. oktobra 1918, ko je bila habsburška monarhija vojaško poražena, je bila v Zagrebu (v saboru) razglašena država Slovencev, Hrvatov in Srbov, katere formalni predstavnik je postal Slovenec, dr. Anton Korošec. Slovenci so isti dan v Ljubljani na velikem ljudskem zborovanju razglasili osvoboditev od nemškega jarma in vstop v narodno državo SHS in od nje pričakovali podporo za zaščito meje slovenskega etničnega ozemlja. Toda to pričakovanje je bilo jalovo. Zagrebška država Slovencev, Hrvatov in Srbov ni imela svoje vojske, ki bi ščitila slovenske etnične meje tako na zahodu proti prodirajoči Italiji kot na severu proti brambovsko organiziranim Nemcem, ki niso hoteli Slovincem prepustiti Maribora in Podravja in ne slovenskega dela Koroške.

V takšnih razmerah se je znašel pamenten in odločen mož, narodno zavedni oficir in slovenski pesnik Rudolf Maister in 1. novembra z nekaj slovenskih vojakov odšel v avstrijsko vojaško poveljstvo in povedal, da razglašča Maribor z okolico za slovensko in jugoslovansko narodno posest ter da prevzema vojaško komando nad tem ozemljem. To je bilo dejanje velikega narodno-političnega preudarka in vojaškega poguma. Narodni svet za Štajersko je pod predsedstvom dr. Karla Verstovška in podpredsednika dr. Franje Rosine še tisto noč majorja Maistra povišal v čingenerala, da bi imel v pogovorih z avstrijsko vojaško stranjo večjo avtoriteto. S to avtoriteto je s peščico slovenskih vojakov dosegel umik nemške vojske iz Maribora in Podravja na etnično mejo, kjer dandanes v glavnem poteka slo-

vensko-avstrijska narodna in državna meja.

Nemško civilno prebivalstvo v Mariboru pa se je upiralo dejstvu, da bi Maribor postal del nove jugoslovanske države in v naslednjih tednih burno demonstriralo za vključitev Maribora v Republiko nemško Avstrijo. Nemci so bili v Mariboru tudi vojaško odlično organizirani v tako imenovano varnostno stražo (Schutzwehr), podrejeno nemškemu mestnemu svetu. General Maister je uvidel, da bo zoper to silo verjetno treba uporabiti vojsko. Tako je mimo oziroma celo proti volji narodne vlade za Slovenijo v Ljubljani na Štajerskem organiziral slovensko narodno vojsko, ki je v drugi polovici novembra 1918 štela kar 4000 vojakov in 200 častnikov ter imela Mariborski, Celjski in Tržaški polk, topniško poveljstvo in celo letalsko stotnijo.

Dne 23. novembra je s svojo vojsko razorožil nemško-mariborski Schutzwehr in onemogočil nemške proavstrijske demonstracije. Dne 27. novembra pa je s poveljujočim avstrijskim območnim poveljnikom, polkovnikom Rudolfom Passyjem, sklenil pogodbo o mejni črti med svojo in avstrijsko vojsko na Štajerskem in Koroškem. S tem je pripravil izhodišče za zasedbo Koroške, vendar mu vlada v

Ljubljani ni dovolila nadaljnega napredovanja (B. Hartman). Ko se je spomladi 1919 pokazalo, da mirovna konferenca v Parizu bolj posluša zahteve Koroške (nemške deželne vlade pa nedeljivosti Koroške), so slovenski prostovoljci poskušali zasesti slovenski del Koroške,

vendar so jih koroške nemške bramborske sile potisnile iz Koroške. Nato je vlada v Ljubljani generalu Maistru naložila, naj pripravi obrambo in novo ofenzivo na Koroško, v katero naj bi se vključila tudi jugoslovanska vojska. Ta druga vojaška akcija na Koroško je bila učinkovita,

toda prišla je prepozno; v Parizu so že odločili, da bo o usodi Koroške odločil narodni plebiscit. Izid za nas ni bil dober. Maister je torej s pravo in odločno akcijo v pravem trenutku rešil Maribor in slovensko Podravje, zato bi moral biti čaščen kot eden največjih slovenskih mož.

Delujmo uspešno!

mag. Milan Lovrenčič, predsednik Zveze društev general Maister

Pa tudi slovensko. Z velikim spoštovanjem smo se udeležili proslav ob 25. obletnici slovenske samostojnosti. Vsesplošno vzdušje med politiki in državljani je izražalo premalo radosti in veselja, da smo si po več stoletjih končno izborili svojo – našo domovino Slovenijo. Veliko je večjih narodov, ki si prizadevajo, da bi imeli svojo državo, pa jim ne uspe. Nam je to z uspelo minimalnimi človeškimi in materialnimi izgubami.

Svetovni veter neoliberalizma nas je zagrabil in nas okužil z materialno grabežljivostjo, ki ni nikdar potešana. Otresimo se te strasti, delujmo kot aktivni državljani v korist domovine in njenih prebivalcev. Poleg materialnih dobrin poskrbimo za naše duhovno zadovoljstvo, poskrbimo pa tudi, da nam našega maternega jezika ne posrka neoliberalizem.

Letos smo si zadali več nalog, ki jih uresničujemo zelo uspešno. Zagotovo ste opazili, da smo posodobili spletno stran, ki se je lahko poslužujete vsi, ki bi radi kaj izvedeli ali povedali. V Zvezi smo napovedali, da se pripravljamo na ustanavljanje društev v Murski Soboti, v Šmartnem pri Litiji, v Velenju, Piranu, Mozirju in še kje. Posebej uspešni pri vključevanju novih članov so v Murski Soboti in v Velenju. Prvo nam je lahko vzor, kako se je treba lotiti organizacije društvenega življenja, drugo pa tudi zaradi izredno obsežnega delovanja, o čemer boste obveščeni v člankih. Več aktivnosti je zaznati tudi v Ma-

riboru. Tradicionalno aktivni so na Uncu, v Šentilju, Kamniku, Zagorju in Metliki. Nekaj več aktivnosti pa si želim v Trebnjem, Kranju, Ljubnem, na Ptuj in v Ljutomeru.

Posebno pohvalo si zasluži Slovenjgoriško društvo, ki je letos organizator proslave ob dnevu generala Maistra v Dornavi. Predsednik Jože Hojnik je z neumornim urednikom Maistrovega glasu Dušanom Vodebom dobitnik letošnjega priznanja generala Maistra, dobitnica pa je tudi Osnovna šola Franja Malgaja, ki je spodbudila h kooperativnejšemu delovanju z Zvezo.

Kot že veste, je naše novo društvo v Velenju pripravilo biografijo dr. Karla Verstovška ter poskrbelo za njegov doprni kip, kar bo prikazano na proslavi 24. novembra. Vse čestitke v Velenje, Mursko Soboto in Polensak.

Čaka nas Franjo Rosina, biografija o njem se piše, v Šmartnem pri Litiji pa tudi dozoreva ideja, da se bodo spomnili njihovega (in našega) domoljuba.

Nismo pa povsem zadovoljni z razpisom uglasbitve Maistrovih pesmi, ki smo ga organizirali skupaj z Radjem Slovenija. Dobili smo sicer okoli petnajst skladb, toda komisija, ki jo vodi dirigent Uroš Lajovic, ni izbrala nobene skladbe, zato smo razpis ponovili. Obnovili pa smo tudi naše delo ažuriranja spiska Maistrovih borcev, za katerega smo ugotovili, da je nepopoln, zato je nujno, da ga verodostojno dopolnimo.

Letos je minilo 20 let od začetka delovanja Društva generala Maistra Ljubljana, ki je kasneje dobilo podružnice na Uncu, v Kamniku, Mariboru in Ljubnem. Registrirali smo se leta 1997, zato je primerna odločitev ljubljanskega društva, da bomo slavili 20. obletnico naslednje leto, še zlasti, če bo sledilo morebitno priznanje predsednika Republike in Slovenske vojske, kar sicer ni pogoj za proslavo, lepo pa bi bilo, saj smo sedaj že velika družina s 24 registriranimi društvi (med njimi še ni vključeno Društvo generala Maistra Velenje) in okoli 1600 člani.

Tako kot človek ima tudi društvo smisel za svoj obstoj, če ima pred seboj venomer nove želje, načrte in cilje. Mi jih imamo, zato sta nam obstoj in razvoj zagotovljena. Še naprej bomo delovali kot aktivni državljani, ki spoštujejo svojo domovino Slovenijo in so zanjo vedno na voljo, ne da bi nas oplazil val neoliberalizma.

Narod brez pokončnih ljudi je kot kardelo

Zmago Šalamun

Dornava je kraj, kjer med polji in travniki stoji veličastna zgradba – dvorec Dornava, ki velja za eno najpomembnejših posvetnih zgradb poznega baroka v Sloveniji. Leži na Ptujskem polju, kot se imenuje ravnina med Ptujem in Ormožem, ki jo na jugu obdajajo Haloze, na severu pa prehaja v Pesniško dolino, kjer ga obdajajo Slovenske gorice. Tiste, katerih lepote je z Zavrha občudoval in opeval v pesmih Rudolf Maister Vojanov, ko je počitnikoval pri notarju Stupici na Zavrhu v osrčju Slovenskih goric.

Dornava leži na Ptujskem polju, ob desnem bregu reke Pesnice. Starejši del je gručaste oblike in agrarnega videza, novejši del ob vpadnicah pa je urbaniziran. Na dornavskih poljih je bilo nekoč veliko pridelovalcev čebule – lüka. Tla so plitka in vsebujejo veliko peščenih delcev. Zaradi celinskega podnebja s pomladanskimi padavinami in vročimi ter razmeroma suhimi poletji se na teh tleh pogosto pojavlja suša, kar predstavlja težavo za poletno pridelavo rastlin. Zaradi tega se je tod uveljavil žitni kolobar, v katerega se je idealno vklopila čebula. Za povezovanje čebule v vence (12 čebul) pa je potrebna ržena slama. Tako se je pridelovanje čebule hitro razširilo v donosno dejavnost. V zvezi s pridelavo čebule so se v teh krajih razvili in tudi obdržali mnogi običaji, navade in reki.

Pisnih virov o pridelavi čebule je

zelo malo, saj so jo pridelovali le manjši in srednje veliki kmetje. Še največ jih najdemo v romanu Antona Ingoliča Lukarji, ki ga je napisal po pripovedovanju še živečih lukarjev. Nekoč je na tem območju čebula pomenila glavni vir dohodka, skozi zgodovino pa je tržna pridelava skoraj zamrla. V letu 2003 se je 13 zelenjadarjev povezalo v zadružno Podravske vrtnine; kot glavno nalogo so si zadali pridelovanje čebule. Učinek tega pa ne občutijo le pridelovalci, ampak posredno celotno območje, saj se ob promociji pridelka promovira celotna regija. Številni običaji pa so prerasli v turistične prireditve širšega pomena za to območje.

Ker se je tukaj uveljavil žitni kolobar, ni naključje, da na Polenšaku ohranjajo praznik žetve. Polenšak, kraj z bogato zgodovino, bogato kulturno dediščino in hkrati kraj dobrih ljudi, ležina gričuv Sloven-

skih goricah. Z njega se pogled razprostira po Dravskem in Ptujskem polju vse tja do Haloz. Tod živijo ljudje, ki so se v vseh letih obujanja starih kmečkih običajev izkazali za dobre organizatorje pri pripravi praznika žetve. Na vprašanje, zakaj vsako leto obujajo stare običaje, povezane z žetvijo, pa organizatorji pravijo: »Zato, da bodo mladi vedeli, kako se je živelo pred desetletji, in bodo vsaj del naše kmečke zapuščine prenašali na mlajše rodove.«

Praznik žetve traja dva dni; sobotni del je bolj namenjen tistim, ki radi sežejo po dobrem kmečkem kruhu in pogačah. Ob razstavi teh jedi pripravijo tudi razstavo strojev in kmečkega orodja. Nedeljsko dogajanje preselijo na vaško njivo, kjer prikažejo žetev na star način, pšenico tudi zmlatijo in nekaj zrnja zmeljejo v moko. Prikazana opravila in običaji veliko povedo o življenju in delu tamkajšnjih delovnih ljudi, ki so njive Ptujskega polja obdelovali s ponosom in veliko ljubeznijo do slovenske zemlje.

Da je v teh krajih doma tudi živinoreja, se vsako leto spomnijo v Mezgovcih ob Pesnici, kjer organizirajo prireditev Od paše do sira ter tako ohranjajo spomin na življenje in delo v preteklosti.

Ob prireditvi pripravijo razstavo starih pripomočkov za predelavo mleka in pridobivanje sira. Predstavijo tudi izdelke iz mleka, sire, sireke,

Dvorec Dornava

Lukarski praznik

Dornavska cerkev

kruh in druge dobrote, ki jih pripravijo domačinke.

Bogati pa so tudi gozdovi, zato v Žamencih vsako leto organizirajo gobarski praznik, v sklopu katerega v Žamencih pripravijo razstavo gob, v zadnjih letih so dodali še razstavo zdravnih zelišč iz domačega okolja.

Da so Dornavčani in okoličani veseli ljudje, dokazuje tudi vsakoletni Fašenk po dornavsko, kjer poleg dornavskih cigánov nastopijo še druge domače pustne skupine.

V Dornavi ni zamrlo kulturno dogajanje, saj se lahko pohvalijo z večnamenskim centrom - kulturno dvorano Dornava, ki je bila zgrajena na mestu starega vaškega kulturnega doma. Gre za objekt, zgrajen po sodobnih funkcionalnih in estetskih merilih ter z izredno akustičnostjo dvorane s 300 sedeži.

Občina Dornava je kraj, kjer živijo delovni in zavedni ljudje, je kraj, kjer se preteklost prepleta s sedanjostjo, kar pa je zagotovilo za nadaljnji razvoj teh krajev, saj se domačini zavedajo, da kraj, ki ne spoštuje svoje preteklosti, nima prihodnosti.

Zato so na Polenškaku tudi ustanovili Slovenjegoriško društvo general Maister, ki ohranja spomin na zgodovinsko delo Rudolfa Maistra in njegovih borcev za severno mejo s ciljem, da se razvija in utrjuje domoljubje na vseh področjih družbenega življenja.

Pri imenu društva ima »Slovenjegoriško« svoj pomen, saj je tudi Rudolf Maister, ko je bival na Zavrhu, nazdravljaval slovenskim gričem in vinogradom ter jih opeval v svojih pesmih. Prva kitica pesmi Slovenske gorice pravi:

*Oj, Slovenske ve gorice,
solnca božjega bogate,
ve ste kakor bajke zlate,
kakor pesmi v himno zlite.*

Rudolf Maister je imel rad preproste ljudi in Slovenske gorice, njegove pesmi so nastale iz trenutnega navdiha, občutenja slovenske dežele, polne bogastva in revščine, lepote in bolečine. Bil je velik domoljub, domoljubi pa so tudi člani in članice Slovenskogoriškega društva general Maister iz Polenškaka, ki bodo letos organizirali državno proslavo ob dnevu generala Maistra.

Enako ponosni nanj so tudi člani in članice Turističnega društva Rudolf Maister Vojanov na Zavrhu, ki je razloženo naselje na slemenu nad Pešniško dolino v Slovenskih goricah.

Praznik žetve

Čušekova domačija

Rudolf Maister je rad prihajal na Zavrh med preproste ljudi, ki so ga zelo spoštovali, veliko prej kot drugi zavedni Slovenci, saj so mu že leta 1963 postavili razgledni stolp. Prvotno je stal na tem mestu leseni stolp, ki so ga postavili po načrtih generlovega sina Boruta Maistra. Danes se dviga 17 metrov visok kovinski Maistrov stolp, ki so ga izdelali Klemosovi učenci iz Lenarta leta 1983. Ob lepem vremenu ponuja izjemen razgled, ki seže od Pohorja, Kozjaka, Boča, Donačke gore in vrhov sosednje Hrvaške vse do madžarskih ravnin.

Na celotnem območju spomin na izjemnega Slovenca ne bo zamrl, saj se krajani dobro zavedajo Maistrovih besed: »Narod brez pokončnih ljudi je kot kardelo.«

Polenšak

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Jože Hojnik,
predsednik Slovenjgoriškega društva
general Maister

mag. Milan Lovrenčič,
predsednik Zveze društev
general Maister

Rajko Janžekovič,
župan Občine Dornava

Spoštovani,

vljudno vas vabimo na osrednjo slovesnost ob državnem prazniku

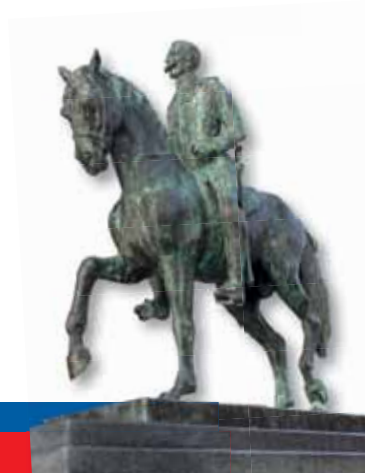
dnevu Rudolfa Maistra,

ki bo v torek, 22. novembra 2016,
ob 18. uri v dvorani Večnamenskega centra
vaško-kulturne dvorane Dornava
(Dornava 135b, Dornava).

Slavnostni govornik bo

mag. Dejan Židan,
podpredsednik vlade Republike Slovenije in minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije.

Vljudno vabljeni!

Dežela lüka, kruha in pogač, sira, ..., predvsem pa srčnih ljudi

Rajko Janžekovič

Občina Dornava, ki šteje nekaj manj kot 3000 prebivalcev, leži deloma na Ptujskem polju, ob reki Pesnici, deloma pa v Slovenskih goricah. In če je Dornava s svojim poljem dežela najboljšega lüka (ptujske čebule), je naš del Slovenskih goric dežela dobre kapljice in najboljšega domačega kruha ter pogač. Naši marljivi ljudje ohranjajo tradicionalne prireditve te dežele, kot so Praznik žetve ter razstava kruha in pogač na Polenšaku, organiziramo ga že več kot 50 let, in Lükarski praznik v Dornavi, ki ga praznujemo že več kot 20 let. Večje tradicionalne prireditve so še Gobarski praznik v Žamencih, Od paše do sira v Mezgovcih, Fašenk po dornavsko, Krompirfest in vsakoletni koncert Pihalne godbe Občine Dornava.

Skozi vse prireditve se izraža skrb za etnografsko dediščino, ki je tesno prepletena s kulinariko in dobrotami, ki nam jih ponujata narava in delo pridnih rok naših gospodinj. Na Polenšaku je Turistično društvo uredilo tudi EKO muzej, v katerem so prikazani običaji in stroji, povezani s pridelavo, spravi in obdelavo pšenice, in Čušekova domačija v Dornavi, kjer si je mogoče ogledati celoten triletni proces pridelave ptujske čebule.

Na kulturnem področju deluje veliko pevskih skupin, ki ohranjajo predvsem slovensko pesem in nam z njo popestrijo kulturne programe na vseh prireditvah. Veliko glasbenikov premoremo tudi zaradi delovanja dveh zasebnih glasbenih šol

v občini, učenci pa obiskujejo tudi glasbene šole na Ptujju. Odraz tega je zelo dobra pihalna godba Občine Dornava. Dramska skupina vsako leto pripravi svojo predstavo, ki nas navadno dodobra nasmeji.

V našo kulturno dediščino sodita tudi cerkev sv. Doroteje v Dornavi in cerkev Marijinega obiskanja na Polenšaku, ki je bila, predvsem v preteklosti, tudi romarska cerkev, povezana z legendo o sv. Cirilu in Metodu, ki sta tod mimo potovala po rimski cesti v Rim. Največji arhitekturni biser je prav gotovo baročni dvorec Dornava, ki je najlepša poznobaročna stavba v Sloveniji. Dvorec z velikim kulturnim in turističnim potencialom, vendar ga lastnik (Republika Slovenija) ne prepozna in čaka na obnovo že drugo desetletje. Upamo lahko le, da bo kdo spregledal in se zavzel za ta biser kulturne dediščine, saj je tudi to del naše kulture, našega bogastva, ki ga v Sloveniji ne znamo ceniti, domačini pa nemočni lahko vse skupaj le opazujemo.

Naše največje bogastvo so naši ljudje, ki so pripravljeni delati in se žrtvovati za skupne cilje, pa naj bo to občina, župnija ali društva. Brez pripravljenosti za pomoč in delo za skupno dobro ne bi bilo toliko koncertov, kulturnih, družabnih in športnih prireditev. Skratka, v tem prelepem koščku naše domovine ne bi bilo toliko sproščenega duha med nami, ali povedano drugače: ne bi bilo toliko pozitivne energije. Dobrodošli v občini Dornava!

Občina Dornava

- površina 28 km²
- število prebivalcev 2950
- gostota prebivalstva (preb/km²) 104
- 12 vasi: Bratislavci, Brezovci, Dornava, Lasigovci, Mezgovci ob Pesnici, Polenci, Polenšak, Prerad, Slomi, Strejaci, Strmec pri Polenšaku in Žamenci
- osnovna šola z 241 učenci, vrtec s 96 otroci
- dve zasebni glasbeni šoli
- dve župniji
- štiri prostovoljna gasilska društva
- dve pošti
- zdravstvena in zobozdravstvena ambulanta

Podelitev spominskih priznanj generala Rudolfa Maistra

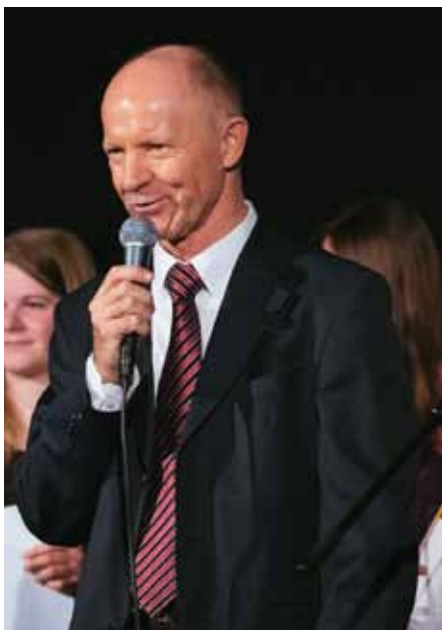
Skladno z Dogovorom Zveze društev general Maister in Občine Kamnik o podeljevanju spominskega priznanja Rudolfa Maistra ter objavljenega razpisa za leto 2016 je Odbor za podelitev priznanj na svoji seji dne 5. oktobra 2016 obravnaval štiri prejete predloge in soglasno sprejel naslednji sklep:

»Spominska priznanja generala Rudolfa Maistra za leto 2016 se podeli trem predlaganim kandidatom in sicer:

- Dušan Vodeb - predlagatelj je Društvo general Maister Ljubljana
- Jože Hojnik - predlagatelj je Slovenjgoriško društvo general Maister Polenšak
- OŠ Franja Malgaja Šentjur - predlagatelj je Domoljubno društvo Franjo Malgaj Šentjur.

Priznanja se podelijo na državni praznik 23.11.2016 na dan Rudolfa Maistra na slavnostni proslavi v Kamniku.«

*Predsednik Odbora za spominska priznanja GRD
Vitko Roš*

Dušan Vodeb

Profesor Dušan VODEB je dolgoletni aktivni član Društva general Maister Ljubljana. Sodi med tiste izjemne osebnosti, ki z izvirnimi pobudami, idejami in vrsto aktivnostmi, spodbuja ožje in širše okolje njegovega delovanja k spoštovanju in uresničevanju temeljnih idej, poslanstva in sporočilnosti generala Rudolfa Maistra. Že dobrih 22 let v odgovorni vlo-

gi ravnatelja Srednje upravno administrativne šole Ljubljana uspešno vodi profesorski kolektiv, ki sistematično poučuje in vzgaja mlade generacije. Še več. Je eden izjemnih profesorjev, priljubljenih med mladimi, ki mu je uspelo vpeljati v učni načrt domovinsko vzgojo in na sodoben, privlačen način, z različnimi metodami in oblikami dela, pritegniti k aktivnemu sodelovanju odraščajoče dija-ke oziroma mladi rod. Zato ni naključje, da svoje bogate izkušnje v vlogi enega izmed podpredsednikov Zveze društev general Maister z veseljem in na izviren

način posreduje tudi drugim, zlasti posameznih društvom in šolskim kolektivom.

V preteklih letih je spodbudil in izvedel vrsto zanimivih raziskav med mladimi, zlasti z vidika njihovega odnosa do domovine, osnovnih vrednot, ki oblikujejo

domovinsko zavest in tako imenovano domoljubje. Predstavljene so bile v različnih publikacijah in tudi zanimivih delovnih srečanjih in strokovnih seminarjih v republiki Sloveniji. Njegovo delo se izkazuje tudi v odnosu do sodelavk in sodelavcev in do dijakov. Udeležujejo se različnih spominskih svečanosti iz naše polpretekle in pretekle zgodovine rasti in razvoja naše skupne domovine. Ob teh priložnostih samostojno pripravljajo tudi različne kulturno zgodovinske prireditve. Vsako leto organizira tudi strokovni izlet dijakov in dela profesorske-

ga zbora, v kraj kjer je naša državna proslava.

Z dijaki se je udeležil tudi vrste zanimivih pogovorov na temo domovinske vzgoje in domoljubja pri Predsedniku republike, kjer je

skupno z njimi predstavil njihove poglede na današnji aktualni čas

za izvirne pobude, ideje in vrsto aktivnosti pri spoštovanju in uresničevanju temeljnih idej, poslanstva in sporočilnosti generala Rudolfa Maistra

in razmere, ki mladim ni najbolj naklonjen pri njihovem odraščanju v samostojnega in suverenega državljana.

Dušan Vodeb aktivno sodeluje z vsemi društvi in je eden izmed tistih, ki je uspešno z uredniško ekipo uspel uresničiti vsebinsko zasnovo revije Maistrov glas. Redno skrbi tudi za njeno vsebinsko in oblikovno podobo in posodabljanje spletnih strani Zveze društev general Maister in tako prispeva k njeni širši uveljavitvi in promociji.

Kot aktiven član Društva general Maister Ljubljana, je na letošnjem letnem občnem zboru bil izvoljen tudi za predsednika ljubljanskega društva.

Ob upoštevanju vseh navedenih dejstev, je Upravni odbor DGM Ljubljana na svoji seji 21. 9. 2016 soglasno podprl predlog za podelitev priznanja general Maister profesorju Dušanu Vodebu.

*Predlog pripravil:
Aleks Štakul*

Podpredsednik društva GM Ljubljana

Jože Hojnik

Gospod Jože Hojnik je bil rojen 07. 06. 1953 v številni kmečki družini v Bratislavcih pri Polenšaku. Po končani osnovni šoli si je pridobil poklic strojnega tehnika in večji del svoje delovne dobe, vse do upokojitve, bil zaposlen na Slovenskih železnica na Ptuju. Zadnjih 20 let je opravljal delo vodje službe v nabavi.

Že v mladih letih se je vključil v aktivno življenje svojega kraja ter se včlanil in deloval v društvih: gasilskem, turističnem, športnem, Društvo olteimer, SDG Maister, Območno zvezo vojnih veteranov in društvo upokojencev. V društvih je opravljal razne funkcije od predsednika, blagajnika in aktivno deloval in dela še danes, saj je v večini društev tudi član upravnega odbora. 16 let je bil član občinskega sveta, 4 leta predsednik ter dva mandata predsednik odbora za gospodarske dejavnosti. 11 let je predsedoval Gasilski zvezi občine Dornava.

Letošnje leto je poteklo 10 let njegovega dela v Slovenjgoriškem društvu general Maister, ko je na pobudo predsednika ZDGM mag. g. Milana Lovrenčiča pričel zbirati članstvo in usklajevati program dela in statut društva. Na ustanovnem občnem zboru, se je včlanilo 57 članic in članov. Danes je društvo zelo številčno saj šteje že 113 članic in članov, kateri prihajajo iz občine Dornava, Juršinci, Sv. Tomaž, Gorišnica, Markovci, Trnovska vas, Lenart in Ptuj ter je prav po zaslugi predsednika aktivno in prepoznavno na lokalnem ter v širšem slovenskem prostoru.

Društvo zelo dobro sodeluje z lokalno skupnostjo in osnovno šolo, kjer so učenke s svojim mentorjem izdale knjigo in slikanico o generalu Maistru, za katero je izdalo Ministrstvo za šolstvo in Ministrstvo za obrambo priporočilo, da je knjiga primerna za osnovne šole in jo je večina šol že sprejela v svoje knjižnice.

Društvo je v svojem delovanju pridobilo društveni prapor in uredilo postavitve kipca Generala Maistra na Polenšaku v parku pred cerkvijo. Organiziralo je skupščino Zveze DGM, postavitve razstave Muze-

ja slovenske vojske, Boji za severno mejo na Polenšaku in v Dornavi.

za pomemben prispevek k razvoju društvene dejavnosti, utrjevanju domoljubja in sporočilnosti generala Rudolfa Maistra

Zadnja leta se v osnovni šoli ob dnevu Generala Maistra v novembru odvija proslava, ki je zelo lepo obiskana.

Po njegovi zaslugi društvo dobro

sodeluje z ZDGM, občino, društvi na lokalni ravni ter širše.

Mnenje upravnega odbora društva je, da si g. Jože Hojnik zasluži Maistrovo priznanje, kar je pohvala njemu in našemu celotnemu društvu.

Upravni odbor SDGM

OŠ Franja Malgaja Šentjur

Na Osnovni šoli Franja Malgaja se iz leta v leto prizadevajo, da bi spomin na Franja Malgaja ostal živ, saj šola s ponosom nosi njegovo ime. Ravno za to se še posebej trudijo, da mlade generacije ne pozabijo pomena zgodovinskih junakov, ki so nam priborili naše slovensko ozemlje in so za našo svobodo, domovino žrtvovali svoje življenje.

Učence pri rednih urah pouka zgodovine seznanjajo z življenjem Slovencev v času prve svetovne vojne in po njej. V sklopu teh vsebin učenci pripravljajo različne predstavitve. Vsako šolsko leto v jesenskem času tik pred tako imenovanimi krompirjevimi počitnicami se z učenci zberejo pred spomenikom, ki stoji pred šolo. To je sicer dan, ko se spominjajo vseh borcev in drugih žrtev vojnih spopadov, vendar posebno pozornost posvetijo Franju Malgaju.

Njemu v čast imajo v avlišole fotopano, ki je bil postavljen v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine

Celje. Ta stalna razstava je bila postavljena ob njegovi devetdesetletnici smrti. Glede na to, da se nahaja v večnamenskem prostoru, je učenec vedno na vpogled, prav tako pa velja za odlični učni pripomoček.

Pred leti je bila na šoli o Franju Malgaju narejena odlična raziskovalna naloga pod vodstvom učiteljice zgodovine, gospe Slavice Čoklč. Naloga nosi naslov Malgaj trka in danes služi kot pripomoček za spoznavanje njegovega življenja.

Šolsko leto 2014/2015 so, ne samo v Šentjurju, ampak tudi na šoli, zabeležili kot »Malgajevo leto«. Posebno pozornost so posvetili 120-letnici

rojstva Franja Malgaja in stoletnici začetka prve svetovne vojne. V sklopu tega projekta so v sodelovanju s Knjižnico Šentjur pripravili proslavo,

katere avtorica je bila slavistka Mateja Štraus. Odziv publike na igralsko in glasbeno zasedbo je bil več kot odličen. Avtorici predstave je bila

tudi v pomoč knjiga Vojni spomini 1914 – 1919, v kateri so zabeleženi spomini Franja Malgaja, oziroma del njegovega dnevnika. Urednik knjige

je gospod Marjan F. Kranjc. Nikakor pa ne smemo pozabiti na nečaka in pranečake Franja Malgaja.

Prav tako je gospod Jure Godler, v sodelovanju s takratnimi devedošolci, posnel kratek film. Le ta je bil posnet na Malgajevi domačiji in na Resevni. Zgodba v filmu se navezuje na pismo, ki ga je

Janko pisal Malgajevi sestri Malčki. Film, ki govori o zadnjih trenutkih njegovega življenja, je bil posnet v sklopu natečaja, ki ga je za to šolsko leto razpisala šola in povabila k sodelovanju ostale šentjurske šole. Film je sodeloval v finalu Festivala amaterskega filma (FAF), ki ga je organizirala knjižnica Šmarje.

V tem šolskem letu bodo posebno pozornost namenili prvi svetovni vojni in Slovencem v tem času, kar je tudi tema letošnjega zgodovinskega tekmovanja. V ospredje bodo postavilisoško bojišče, na katerem je bil tudi Franjo Malgaj.

Glede na navedena dejstva, dajemo predlog za podelitev priznanja.

Predlog pripravili:

Dušan Vodeb

Kornelija Smrečnik

Marjan Gradišnik

Misel na domovino

Ko zaslišim slovensko himno, me spreleti misel, da imamo končno svojo državo, o kateri so sanjali in za katero so se borili naši deda, pradedi. Danes, ko smo končno samostojni in naš narod ne zatirajo drugi narodi, pa se slovenstva ne zavedamo več. Živimo iz dneva v dan in nam je popolnoma vseeno, če smo Slovenci ali nismo. Skozi stoletja so nam vladali tujci, ki so nam vsiljevali njihov jezik, šege in navade, a mi smo trmasto ostali zvesti sami sebi.

Naši deda, pradedi so se v prvi svetovni vojni borili za naš narod in na planini Doberdob branili naše ozemlje. Eden izmed njih je bil tudi Franjo Malgaj, ki pa je svoje življenje tragično daroval za slovensko zemljo. Tudi on se je zavedal pomena slovenstva in je ponosno povedal: »Slovenec sem!« Če bi danes koga od nas to vprašali, najbrž ne bi tega izjavil s takim ponosom. In prav zaradi tega, ker nikomur nima se naša država sooča z raznimi težavami. Prav bi bilo, da bi bili vsaj malo ponosni nanjo in da bi ob

državnih praznikih tako obesili vsaj zastavo.

Vsi si želimo, da bi z jutrom vstopili v lepši dan, a zato se je potrebno potruditi in se čemu odreči. Zato si želim, da bi se kot državljani Republike Slovenije bolj povezali in bili enotni. Nekateri bi dejali: »Sanje.«, a mislim, da tako kot pravi znan pregovor: »Vse se da, če se hoče.«

Avtorica: Neža Mastnak 9.b.
OŠ Franja Malgaja Šentjur

Vitko Roš: moj oče, pisatelj Fran Roš je Malgaja opisal takole

»Telesno krepak in visok, z močnimi ličnicami v bledem obrazu, s širokim pogledom temno rjavih oči je bil to priroden fant, govoreč v svojem sočnem šentjurskem narečju, poln nezadržljive odkritosti, bistrosti in vedre razboritosti. Odločno in z optimizmom se je kot sin skromno živeče proletarske družine znal prebijati skozi gmotne težave. Izredno ga je zanimala zgodovina in tudi prirodopis.

Vneto je sledil sodobnemu političnemu dogajanju in se rad posmehoval tedaj mogočni nemški in nemškutarski celjski gospodi. Pri tem je kmalu spoznal neugodni in krivični položaj Slovencev v stari monarhiji in pričel ob balkanskih vojnah 1912 – 1913 gledati njihovo rešitevle mimo nje. Napredno usmerjeni Malgaj je pripadal oni skupini slovenske dijaške mladine, ki se je nekaj pozneje priključila narodno radikalnemu gibanju. Temu dijaštvu je samoizobrazba bila sredstvo za

razvoj lastnih sil, ki jih je postavljalo v službo narodu z neposrednim delom med njim in zanj. V socialističnih idejah je videlo gibanje gibalno silo bodočnosti. Ta smer je dala jedro revolucionarno jugoslovansko usmerjenemu »preporodovstvu« in pritegnila najboljše mladince.

Pri vsem tem pa je Malgaj ostal zvest svoji kleni ljudski preprostosti in prirodnosti (...) v odnosih do soljudi, a tudi samostojen in jasen v gledanju na probleme okrog sebe. Življenjsko močan in vztrajen je vse zavestneje težil k ciljem ki si jih je postavlja in jih čedalje bolj podprejal koristim narodnega občestva.

Počitnice je preživiljal v svojem do-

mačem okolju. Tu je s strastjo poslušal in si zapisoval, kar so bajali ljudje o dogodkih v davni preteklosti. Sam je pričel razkopavati tla ob razvalinah bližnjega gradu Rifnika -stare ilirske in slovenske naselbine. Ob gostijah in drugih priložnostih si je zapisal nad 150 ljudskih pesmi, ki jih je sproti pošiljal dr. Karlu Štreklju. Ta je v svoji zbirki »Slovensk(e) narodn(e) pesmi« še posebej navedel ime dijaka Franja Malgaja kot enega izmed svojih najvnetejših zbirateljev. »Časopis za zgodovino in narodopisje« mu je leta 1919 objavil razpravo »Svetina nad Celjem in njena okolica«.

Značilno zanj je, da je to razpravo napisal kot vojak, pa čeprav na podlagi narodpisnih podatkov, ki jih je zbral še kot dijak. Na docela nemški višji gimnaziji v Celju se odporni Malgaj ni hotel dobro znajti in ko je hkrati še rahlo obolel na pljučih, se je prešolal na gimnazijo v Kranju. »

Fran Roš

Vitko Roš

Franjo Malgaj

Franjo Malgaj je bil izredno narodno zaveden Slovenec, kar je tudi dokazal. Pri svojih 20. letih se je odšel bojevati na soško fronto. Menim, da je bil izredno pogumen in je imel srčno rad svoj narod in je dal tudi življenje za svojo domovino. Vsi ljudje bi se morali zgledovati po njem, moral bi nam biti v veliko čast in ponos, da je bil tako zagret borec za našo boljšo prihodnost. Danes se sploh ne zavedamo, kaj nam po-

meni domovina, jo kritiziramo in se ne žrtvujemo, kot je to naredil Franjo. Ne zavedamo se, kaj nam pomeni svoboda ali dejstvo, da ne živimo v času vojn. Ljudje moramo biti optimistični in verjeti v našo domovino, zgled tega nam je lahko tudi Malgaj. Želim si, da bi se enkrat vsi zbudili in bili hvaležni zato, kar so nam dali predniki, da lahko uživamo v življenju in cenimo vsako malenkost, ki so nam jo izborili. Malgaj je upoštevalnapotke generala Maistra in tako nam priboril veliko ozemlja. Njegova

smrt je bila prava tragedija, saj nam tudi danes primanjkuje ljudi s tako močno voljo in pa željo po boljšem svetu. Vsak posameznik si mora čim bolj prispevati k boljši Sloveniji in si prizadevati, da z dobrimi malenkostmi obrnemo svet na bolje. Želeti si moramo dobro za vse in naredili bomo veliko dobrega. Mogoče pa se nam za milimeter uspe približati pogumnemu početju Franja Malgaja.

Avtorica: Nadja Blazinšek, 9.a OŠ Franja Malgaja Šentjur

Franjo Malgaj (10. 11. 1894 - 6. 5. 1919)

se je rodil 10. novembra 1894 v Hruševcu pri Šentjurju. Njegov oče (moj pradedek) je ob bornem zaslužku železniškega delavca dal študirat vse sinove od svojih desetih otrok. Franjo, najmlajši, je iz šentjurske ljudske šole (ki sedaj nosi njegovo ime) stopil v nemško - slovensko gimnazijo v Celju, kjer so poučevali slovenski profesorji. Vneto je sledil politične dogodke.

Z docela nemške višje celjske gimnazije se je prešolal v Kranj, nato v Pazin.

Leta 1914, ko je izbruhnila vojna, je bil njegov letnik vpoklican, tako je postal vojak 87. polka in je skozi šolo za rezervne oficirje poleti 1915 dospel na italijansko fronto. Ranjen v Doderdobo in povišan v praproščaka, se nekaj časa zdravi v zaledju.

Leta 1916 je na južnotirolskem bojišču. Ko so Italijani Avstrijcem tu iztrgali vrh Monte Zebia, ter z njega povzročali hude izgube celjskemu polku, je Malgaj samoiniciativno s peščico vojakov v nočnem napadu osvojil to strateško točko, ter za to drzno akcijo prejel najvišje odlikovanje - zlato medaljo za hrabrost in postal poročnik.

Umaknil se je v zaledje, kjer je kot upravnik vojaškega zdravilišča oktobrsko revolucijo 1917 odkril »kot dogodek, ki odpira novo obdobje družbenemu razvoju človeštva.«

1918. Malgaj Šentjurčanu A. Osetu na Tolstem vrhu (pri Ravnah na Koroškem) obljubi, potem ko razgleda položaj tamkajšnjih Slovencev, da bo ob predvidenem zlomu Avstro-Ogrske prišel z vojsko v pomoč koroškimi Slovincem.

16. avgusta 1918 se ustanovi Narodni svet - predsednik A. Korošec (pokrajinski odseki za Trst, Istro, Goriško, Koroško, za Prekmurje pripravljali gradivo za ureditev mejnega vprašanja).

V začetku oktobra 1918. se Malgaj vpiše na pravno fakulteto v Graz. V Mežiški dolini ustanovi Narodni svet, ki mu predseduje Oset. Zruši se habsburška država. V Ljubljani se

ustanovi Narodna vlada - predsednik J. Pogačnik.

V začetku novembra 1918 je Malgaj spet v Celju (in Šentjurju), kjer je kot nadporočnik organiziral in prevzel varnostno službo na cesti in železnici. (velike množice vojakov z bojnim plenom in orožjem so se takrat pomikale z juga na sever in vzhod).

Novembra 1918 Antanta sklene premirje z Avstro - Ogrsko in Nemčijo. Kljub premirju se je v Celovcu pripravljala nemška vojska za Mežiško dolino.

Takrat je poslal Narodni svet za Mežiško dolino s Prevalj kurirja v Celje, da poprosi vojaško poveljstvo za oboroženo pomoč in poišče Malgaja.

Celje tedaj še ni imelo dovolj vojakov, tako se je Malgaj zadeve lotil sam, ter zbral z bojišč vračajoče se Šentjurčane, Teherčane in Savinjce. Popoldan, 6. novembra, (ko je v Narodnem domu brezskrbna množica še slavnostno rajala in slavila osvoboditev Celja), je ogromno ljudi z godbo spremilo na kolodvor Malgajevo četo, ki je štela 40 mož, 4 oficirje in bila opremljena s 4 strojnimi.

Po govorih in petju na peronu se je četa z Malgajem ob 6. zvečer vkrcala na vlak in se odpeljala v noč.

V domači Šentjur so ga v krsti pripeljali 26. oktobra 1919.

Štiriindvajsetletni Malgaj je padel 6. maja 1919. Na Tolstem vrhu v boju za slovensko severno mejo.

Malgaj je s svojo četo zavzel Mežiško dolino (23. novembra Pliberk, 30. novembra Velikovec, Podjuno z vednostjo Maistra, v istem času A. Lavrič Borovlje) in tako je bila vzpostavljena demarkacijska črta.

Potem se je Koroški pisala sodba v Parizu in neugodni plebiscit za slovensko stran je odločil mejo.

Brez glasovanja pa smo Slovinci poleg Jezerskega dobili tudi Mežiško dolino, v kateri je Malgaj uspešno opravil svoje akcije in to plačal z življenjem.

Ob 100-letnici rojstva Franja Malgaja zapisala pranečakinja Špela ROZIN (Objavljeno v raziskovalni nalogi »Malgaj trka«, OŠ Franjo Malgaj Šentjur)

Pogumnim pripada svet!

Literarno – filmske delavnice za osnovnošolce

(Učenci 5., 6., 7., 8. in 9. razredov)

Pripravili: Tatjana Oset, Knjižnica Šentjur in Maja Furman, samostojna kulturna delavka

Utemeljitev teme – pogum:

Franjo Malgaj je bil pomemben akter v osvobajanju Mežiške doline in v borbi za Severno mejo. Bil je tesen sodelavec generala Rudolfa Maistra. Njegovo življenje in način delovanja jasno kažeta, da je imela svoboda zanj velik pomen. Vendar brez **poguma** svoboda ni možna.

Malgaj je živel v tistem zgodovinskem času, ko je bila svoboda »odsotna«. Bil je eden tistih pomembnih zgodovinskih osebnosti, ki je zaradi izjemne osebnosti lastnosti – **poguma** – svoji domovini in narodu zagotovil svobodo.

Kakšen je bil Malgajev pogum?

Zgovoren odgovor najdemo v naslednjem zapisu iz vojakovega dnevnika: »[...] Posebno hude so duševne muke, ki tarejo vojaka pred bojem, v trenutku, ko še ni direktno izpostavljen sovražnemu ognju. To je tisti neopisljivi (nepopisljivi) trenutek, ko se ljubezen do življenja, spomin na življenjsko srečo bori s stanovsko dolžnostjo, s tistim: moraš – ker ti grozi smrt na veša-

lih. Takrat, ko se vse upira smrti, ko je življenjska sila in želja po življenju najmočnejša (najačja) – (toda) dolžnost te pa (ga) sili v smrt. [...]« (Franjo Malgaj, Vojni spomini 1914 – 1919, Založba PRO – ANDY, Maribor 2009, str. 121)?

Pogumnemu pripada svet?

Pogum je gonilna sila napredka, sprememb in s tem posledično osvobajanja. Tudi osvobajanja predsodkov in strahov, ki nas hromijo. Pogum je torej ključnega pomena pri premagovanju strahov, ki nam v življenju ne dovolijo napraviti naslednjega (novega) koraka, napredka ... Ko smo toliko pogumni, da presežemo ohromljuječe strahove, je lahko naš svet! **Kajti – pogumnim pripada svet!**

In kako so pogumni naši otroci?

Naše uvodne naloge v filmsko – literarnih delavnicah:

- V uvodnih urah **pogovor o pomenu poguma** (pogum za svobodno in iskreno izražanje mišljenja; pogum, da izzovemo svoj

največji; pogum, da se osvobodimo predsodkov ...);

- Spodbudimo jih, **da opisujejo občutke, ki jih doživljajo, ko se počutijo pogumne;**
- Učenci povedo, **kako razumejo pogum?** Razmišljajo o tem, kaj njim osebno pomeni **pogum? Razmišljajo o stvareh, za katere osebno potrebujejo pogum** – kakšni so njihovi strahovi, ki jih hromijo in ki bi jih radi preseglili.
- **Spoznajo delo Franja Malgaja.** Predvsem njegov pomen za osvoboditev Mežiške doline. Njegov doprinos v borbi za Severno mejo. Otroci spoznajo njegovo sodelovanje z Rudolfom Maistrom. Spoznajo njegov neustrašen duh in njegovo pripadnost domovini in narodu. Spoznajo zgodovinski kontekst znotraj katerega je Franjo Malgaj deloval, živel in ustvarjal (čas vojne, nesvobode). Učenci spoznajo Malgaja tudi kot pesnika.

- Učenci preberejo odlomek o Malgajevem doživljanju poguma tik pred borbo (odlomek iz njegovega dnevnika) in se o njem pogovorijo z mentorjem: »[...] Posebno hude so duševne muke, ki tarejo vojaka pred bojem, v trenutku, ko še ni direktno izpostavljen sovražnemu ognju. To je tisti neopisljivi (nepopisljivi) trenutek, ko se ljubezen do življenja, spomin na življenjsko srečo bori s stanovsko dolžnostjo, s tistim: moraš – ker ti grozi smrt na vešalih.

Takrat, ko se vse upira smrti, ko je življenjska sila in želja po življenju najmočnejša (najačja) – (toda) dolžnost te pa (ga) sili v smrt. [...]« (Franjo Malgaj, Vojni spomi-

Svoboda

Kaj je svoboda? V slovarju je svoboda stanje, ko so ljudje podrejeni samo zakonom in ne neomejeni, samovoljni oblasti koga. A svoboda je veliko več. Svoboda je, da lahko rečeš kaj želiš. Imaš lahko oblečeno majico, ki ti je všeč. Da lahko imaš dolge ali kratke lase. Da lahko poslušas glasbo po svojem okusu. Da ti je lahko všeč spol, ki ti pač je. Za vsako od teh stvari je v današnjem času določeno, kaj je normalno in kaj ni. »Normalno« je, da fantje ne nosijo dekliskih barv, da imajo kratke in ne dolge lase, da ne poslušajo

popularne pop glasbe, še posebej moških pevcev in ena izmed težav današnjega časa, spolna usmerjenost ljudi. Če vprašaš mene, to ne bi smela biti težava in mislim, da je obsojanje in norčevanje iz ljudi glede na njihovo spolnost kršenje njihove osebne svobode.

Meni svoboda pomeni, da se lahko izražam na kakršen koli način želim. Eden izmed teh načinov je umetnost. Umetnost je petje, slikanje in zame še posebej, ples. S plesom se izražamo, pripovedujemo zgodbo s telesnim gibanjem in zaporedjem različnih gibov, pri plesu čutimo mešane občutke. Čutimo srečo, žalost,

željo po znanju, utrujenost, čutimo vso energijo, ki se preliva po našem telesu, a hkrati čutimo vsako modrico, vsak del telesa, ki boli in počutiš se izmučenega a najbolj živega do zdaj. To je zame svoboda. Zame je svoboda ples. Srečna sem, ko plešem. Počutim se svobodno in mislim, da je to eden izmed najboljših občutkov na celem svetu. Želim si, da bi se vsi počutili svobodno in se ne bi sramovali stvari, ki naredijo iz človeka osebo..

Avtorica: Pia Jeršič, 8. b
OŠ Franja Malgaja Šentjur

ni 1914 – 1919, Založba PRO – ANDY, Maribor 2009, str. 121)?

Naše nadaljnje naloge:

- Otroci se pripravijo na snemanje lastnega filmčka, klipa na temo poguma.
- Otroci preberejo odlomek iz Malgajevega dnevnik, ki obravnava temo poguma.
- Otroci povedo svoje vtise o odlomku.
- Otroci razmišljajo, kako bodo priporočeni odlomek vključili v svoje nadaljnje ustvarjanje (filmčke).
- Otroci pripravijo osnutek scenarija, opredelijo dogajanje za nadaljnje snemanje - scenosled, napišejo dialoge, izberejo igralce in začno snemati.
- Svoje video posnetke naslovijo.
- Svoje video zapise posnamejo s prenosnimi telefoni.

Kako se lotimo dela/snemanja primer:

Otroci zgoraj omenjeni odlomek iz Malgajevega dnevnik uporabijo v svojem filmčku. V svoje ustvarjanje ga lahko vnesejo poljubno (npr. ko junak filmčka okleva pred neko odločitvijo, ker ne zaupa vase in svoje

spodobnosti – ga je strah – in med brskanjem po starih knjigah pri babici na podstrešju najde Malgajev dnevnik in zgoraj predlagani zapis. Prebrano mu vlije pogum za njegovo pogumno dejanje, odločitev.)

Ko postavijo zgodbo določijo zaporedje prizorov (scenosled), napišejo dialoge, izberejo igralce in odigrajo.

Klipi naj bodo posneti s prenosnimi telefoni. Dolgi naj bodo med 3 in 5 minut.

Dovolimo otrokom, da so pri ustvarjanju kreativni in odprti!

Utemeljitev izbora literature in predlogi, kako jih uporabiti pri delu (snemanje filmčkov, klipov):

Za izbrani odlomek smo se odločili zato, ker na zelo subtilen in poglavljen način opisuje trenutke tik pred borbo. Opisani trenutki so slikovit prikaz izjemnega poguma!

Predlagani dnevniški zapis naj bo otrokom v pomoč pri razmišljanju lastnem dojetanju poguma, naj bi bo iztočnica pri ugotavljanju, kaj njih opogumlja?

Za kamero oz. snemanje z mobiteli, kot načinom ustvarjanja, smo se odločili, ker je ta medij trenutno mladim najbližji. Skozenj se mladostniki

najlažje identificirajo in izrazijo. *Sne-manje kratkih filmčkov in klipov je trenutno aktualen »jezik« ustvarjanja in komuniciranja med mladimi.* Prav je, da jim resne teme približamo na njim najbolj znan način. V tem primeru preko video ustvarjanja.

Ob izteku leta (ali spomladi) otroci svoje izdelke predstavijo na festivalu, srečanju, ki zaokroži praznično dogajanje na šolah.

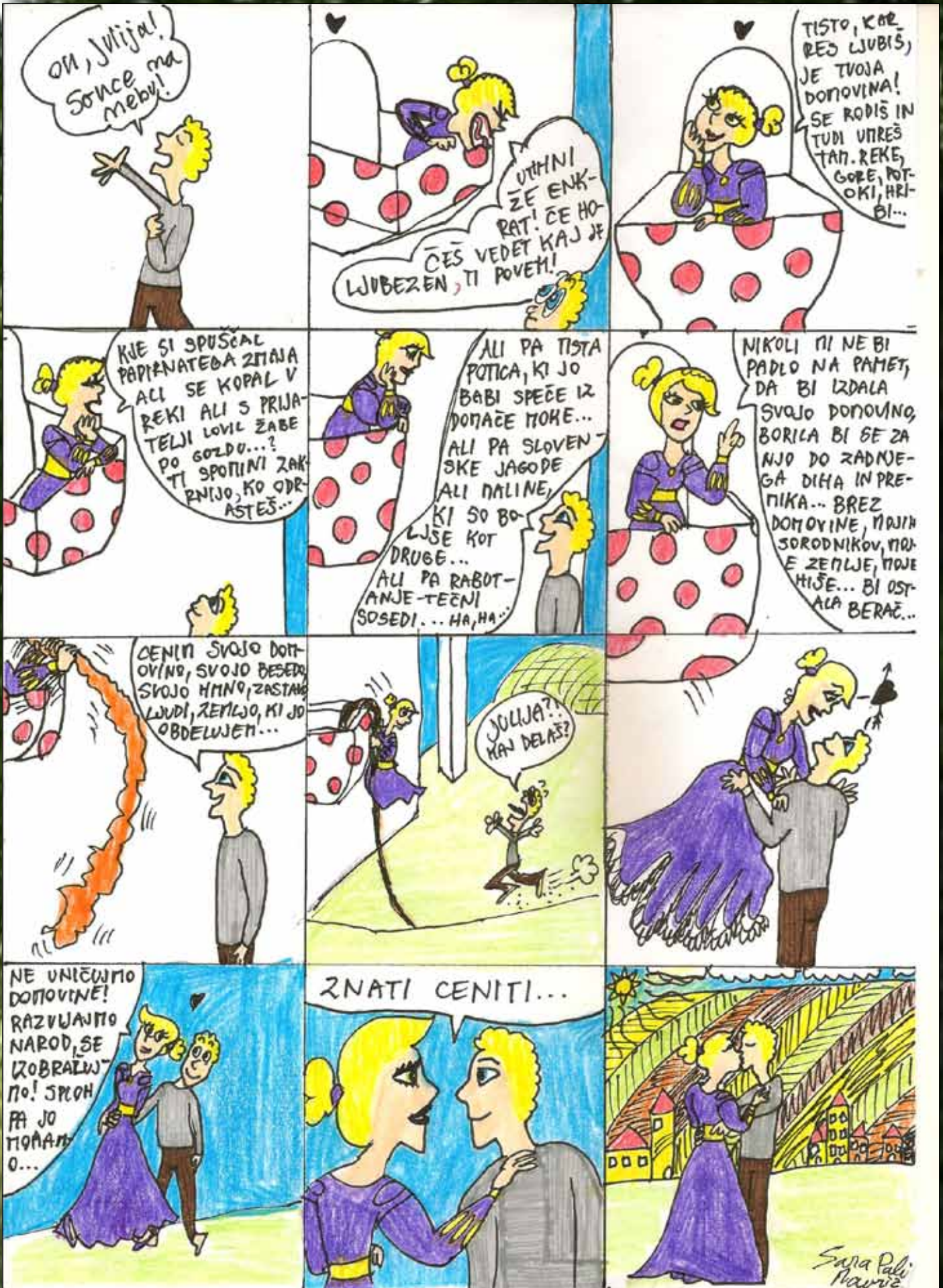
Cilj filmsko – literarnih delavnic:

- Identifikacija otrok z dogajanjem v filmčkih,
- Vživiljanje v lit. delo in razmišljanje o temi - pogumu,
- izvirne interpretacije dojetanja poguma in izražanje preko filmčka,
- Krepitev zavedanja vrednosti in pomena poguma,
- ustvarjanje.

Priporočena literatura:

- Franjo Mlagaj, Vojni spomini 1914 – 1919, Založba PRO – ANDY, Maribor, 2009
- John Boyne, Deček v črtasti pižami, Miš, Dob pri Domžalah, 2009
- Dnevnik Ane Frank (katera koli izdaja)

Sara Pali
Ilustracija

Domovina

Domovina. Ko trenutno, na ta večer sedim tukaj, v svoji sobi in se učim matematiko, mi je prišlo na misel – kaj sploh je domovina? Ali je to ustanova? Ne. Ali je to, kjer si se rodil? Ne. To je kraj, v katerem si preživel svojo mladost. To je kraj, kjer si se naučil voziti kolo. To je kraj, kjer si se na božični večer zbudil ob petih zjutraj, samo da bi lahko svoj pogled vrgel na svoje preljube lego kocke, svoje nove Barbike ali pa na nov tablični računalnik. Domovina je kraj, kjer si spoznal svoje prve prijatelje. Domovina je kraj, sem dobil svojo prvo žival.

Zdaj, ko sem se pogreznil v globino pisanja, sem se vprašal: Kaj pa je domovina meni,?

Jaz ne vem, kaj je meni domovi-

na. Mislim, da nihče (lahko se motim) ne zna točno povedati, kaj je njemu domovina.

Zdaj sem že postal lačen, vendar ne bom se odlepil od ekrana in nehal pisat! Oh, zdaj sem iz televizije zaslišal novo novico iz 24 ur – nov val migrantov prihaja v Slovenijo. Kaj pa je njim domovina? Njim se je domovina zgubila in je ne morejo najti, kajne? Kje pa! Oni so jo morali zapustiti. Zaradienestvari – človekovegagromozanskegaega. Predstavljam si, da v tem trenutku moraš oditi, tjanekam v daljavo. Nikoli več ne boš videl svoje razmetane sobe. Nikoli več ne boš videl svojegaračunalnika, ko si na njem preigral vse igrice od A do Ž.

Počakaj trenutek!

Pa sem nazaj. Kje sem že ostal?

A, domovina. Zdaj, ko imam sestro,

ki hodi v prvi letnik faksa, opažam, kako rada se vrne domov. Kdo pa se ne bi? Saj rečejo: Ljubob doma, kdor ga ima!

Ta spis pišem v njeni sobi. Ko sem bil star 10 let, sem že skoval plane, kako bom njeno sobo preobrazil v igralnico – imela bi tobogan, bazen in 50 palčni zaslon z playstationom in xboxom.

Vendar sem kmalu ugotovil, da se to ne bo zgodilo. Prvič; zato, ker moja starša nista milijonarja in drugič – ker njena soba je njena soba. Le kaj bi boga punca brez svoje sobe? Zdržala ne bi en teden. Kaj pa bi brez svojega »kraljestva«!?

No, ko jo že takole obrekujem – kaj pa bi jaz brez svoje sobe. Kje pa bi spal? Na zofi? Ni šanse!

Zdaj, ko meljem zadnje koščke toasta in se je moja glava preusmerila k postelji, sem pomislil – kaj bi bilo, če zvečer, ko grem spat, ne bi mogel zatisniti očiv miru? Da bi nenehno mislil na prihodnost? No, teh problemov nimam, saj sem še samo otrok! Zda,j ko že na pol spim, sem si prisegel, da bom užival vsak trenutek svojega otroštva v svoji domovini!

Naj vsak otrok uživa svoje otroštvo!

OŠ Franja Malgaja Šentjur

zvezadgm.javno.si | maistrovglas.javno.si
zvezadgm.net | www.facebook.com/zvezadgm

ČAS (brez) ALTERNATIVE

Aleks Štakul

Kako si ne zaželeli srečanja s tako uglednim gostom kot je prof. dr. Rudi Rizman? Res, da je težko najti čas za prijeten pogovor z njim, saj je razpet z različnimi obveznostmi, zdaj v Ljubljani, zdaj v Washingtonu ali Parizu, pa v Sarajevu ali na katerem koli koncu sveta, in ne nazadnje v Bologni, kjer na ugledni univerzi gostuje kot predavatelj.

Prijazno se je odzval našemu povabilu, da z njim odpremo novo sezono okroglih miz v rdeči dvorani Mestne občine Ljubljana. Pogovor je z Rudijem vodil njegov prijatelj, sošolec Aleks Štakul, s katerim sta skupaj odraščala v Slovenski Bistrici, nato gulila šolske klopi na II. državni gimnaziji v Mariboru, nakar sta se razšli njuni poklicni poti.

Svetovljan, ugledni publicist, sociolog, politolog in kolumnist, predavatelj na domačih in tujih univerzah je po uspešnem magistreriju doktoriral na ljubljanski univerzi in na sloviti najstarejši severno ameriški univerzi Harvard, ki se uvršča med najboljše

na svetu. Med drugim je bil tudi član mednarodnega Russlovega razsodišča za vojne zločine v Vietnamu, sodeloval v odboru Jeana – Paula Sartra in objavil številne znanstvene članke in knjige v tujini in doma. V svojih znanstvenih raziskavah in medijskih nastopih jasno in brez dlake na jeziku opozarja na številne pasti današnjega človeštva in negotovo prihodnost bodočih generacij, če se razmere ne bodo bistveno spremenile na bolje, predvsem v korist tistih obubožanih slojev prebivalstva, ki trpijo lakoto in revščino.

Ni naključje, da se je dokaj hitro začel prijateljsko in profesionalno povezovati s številnimi svetovno znanimi izobraženci in družboslovci – Noamom Chomsky-im, Umbertom Ecom, Jean Paulom Sartrom, Adamom Michnikom, Simono de Beauvoir, Francisom Fukuyamo in še mnogimi drugimi, ki jih je imel priložnost spoznati na harvardski univerzi.

Velik interes v domači in tuji javnosti pa je vzbudila njegova za-

dnja knjiga Čas (brez) alternative, v kateri je odkrito razgrnil vse pasti današnjega časa, ki uničujejo svet in večino človeštva. In prav knjiga je bila izhodišče za pogovor.

Razgrnil nam je vrsto aktualnih vprašanj in dilem od tega, da smo žal priča strašnim morijam v svetu, ki kažejo ob teptanju človekovih pravic, kljub nasprotovanjem civilnih gibanj, tudi na določeno neučinkovitost in nemoč Organizacije združenih narodov.

Kritično je ocenil mednarodno vlogo Amerike, njene čedalje večje notranje probleme, njeno odpiranje novih vojnih kriznih žarišč v svetu in kot posledico širjenje terorizma v najrazličnejših oblikah. Ob tem ni obšel aktualnih migracij, potvorjenih pojavov demokracije, prednosti in pasti globalizacije, o kateri je tudi napisal knjigo »Globalizacija in ekonomija« in prvi uvedel predmet Sociologija globalizacije, (zdaj ga predava na Univerzi v Bologni) ekonomsko pogubne vladavine neoliberalizma in ne nazadnje tudi vloge in položaja EU in njenih najvišjih politikov na oblasti, ki poka po vseh šivih in ima človek občutek, da je zašla v slepo ulico.

Posebno pozornost pa so pritegnila njegova razmišljanja in odločna nasprotovanja različnim mednarodnim trgovskim pogodbam, TTIP, TISA in CETA, ki po svojem bistvu utrjujejo kapitalne interese največjih in najmočnejših ameriških korporacij po obvladovanju sveta. Žal jim podlegajo tudi določeni vplivni politiki in njihovi gmotni interesi, pogosto povezani tudi s korupcijo in drugimi odkloni v družbi. Zato se ni čuditi, da mnogi med

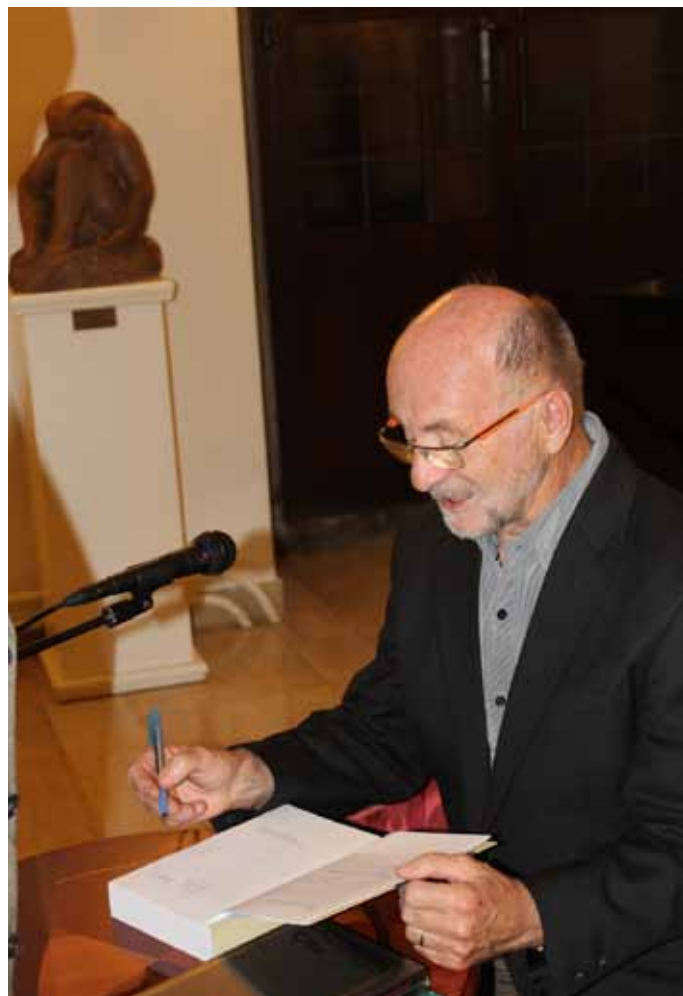
ekonomisti in predvsem vlada-joči politični razred tako pri nas, kot v svetu menijo, da je čim bolj svobodna trgovina na svetu nekaj dobrega za vse, kar pa v bistvu ne drži.

Zato se upravičeno zastavlja vprašanje kako si naj torej posamezniki, slovenska družba in človeštvo utre pot k pravi alternativni: bolj prijaznemu, solidarnostnemu ali drugače povedano, k svetu po resnično človeški in ne

barbarski poti. Skratka, kakšno prihodnost čaka ta svet, se pravi naše družbe in z njimi ves planet, predvsem pa naše potomce oziroma prihodnje generacije. Po mnenju dr. Rudija Rizmana te dileme ne bo tako zlahka razrešiti, ampak v zgodovini so se tudi za ceno velikih žrtev še vselej našle prave poti in gotovo se bodo tudi v prihodnje. Toda številne generacije še čakajo velike življenjske preizkušnje, saj bolj enakomerno

in pravično porazdeliti družbeno bogastvo tudi med revne sloje družbe, še zdaleč ne bo lahko.

Zanimivemu pogovoru podkrepljenemu s tipičnimi argumenti in anekdotami iz vsakdanjega življenja, ki jih je nizal dr. Rudi Rizman, so sledila še konkretna vprašanja in komentarji številnih udeležencev, ki so se odzvali vabilu na okroglo mizo v organizaciji Društva general Maister Ljubljana.

Udeležili smo se prireditve ob mednarodnem dnevu miru na Cerju

Nelida Nemeč

Vsoboto, 24. septembra, smo se člani Društva general Maister Ljubljana kar množično udeležili prireditve ob mednarodnem dnevu miru na Cerju, ki jo Občina Miren-Kostanjevica že tradicionalno organizira skupaj z veteranskimi in domoljubnimi organizacijami ter Gimnazijo Nova Gorica. Zadnja septembrska sobota je na Cerje k Pomniku braniteljem slovenske zemlje privabila zelo veliko obiskovalcev, ki smo z zanimanjem sledili bogatemu kulturnemu programu. Prireditev se je začela s slovesnim prihodom praporščakov, sooblikovali pa so jo Orkester slovenske policije, dijaki dramsko-gledališke smeri Umetniške gimnazije Nova Gorica, Oktet Sotočje, Lara Jankovič in klub mladih Tigrovcev po scenariju in v režiji Roka Andresa. Slovesnost, ki je izzvenela v znamenju besed mir, svoboda, bratstvo in ljubezen, se nas je dotaknila s svojim občutenim podajanjem globokega sporočila, ki bi ga morali vtakati v naše vsakdanje življenje, v naše misli in dejanja. O pomenu miru je spregovoril tudi slavnostni govornik, predsednik Državnega zbora dr. Milan Brglez.

Ker je bila tokratna prireditev obogatena tudi z odprtjem razstave likovne kolonije Junaška preteklost Primorske, ki jo je organiziral Teritorialni polk 1. BR iz Ajševice in so jo postavili v tretjem nadstropju Pomnika braniteljem slovenske zemlje, je bila to odlična priložnost, da tega monumentalnega kamnitega spomenika ne doživimo le v njegovi zunanji arhitekturni zgovornosti, temveč si ogledamo tudi notranje prostore, ki pa žal še niso zapolnjeni z vsebino, ki bi zgovorno predstavila najpomembnejše zgodovinske trenutke tega prostora tako, da bi si jih obiskovalec zapomnil, jih

ponotranjil in si jih hkrati za vedno vtisnil v spomin. Iz zgibanke iz leta 2008 je zapisano: »Pomnik-stolp na Cerju gradimo kot orientir, ki naj popotnika že od daleč spominja na dolgo pot v suverenost Slovenije in k trenutku nastanka naše države, s posebnim pogledom na pomen in vlogo Primorcev v Sloveniji in Slovencev v Evropi«. Seveda je ta pomnik že zaradi lege in monumentalne višine viden od daleč in iz več strani, tako slovenske kot italijanske, in tudi obiskovalcu, ki se povzpne nanj, ponuja enkraten pogled na spodnji del Vipavske doline in del Furlanije. V zgibanki so še zapisali, da je spomenik, ki ga gradijo skupaj Društvo TIGR Primorske, Zveza združenj borcev za vrednote NOB Slovenije, Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Združenje policijskih veteranskih društev Sever, Zveza vojaških vojnih invalidov Slovenije, Združenje častnikov Slovenije, Zveza društev General Maister ter Občina Miren-Kostanjevica in donatorji, zamišljen kot arhetip branika s kraško-primorsko identiteto in obrazložili, da je arhetip prvotni princip, izvor in praideja tipa stavbe, da je branik ter izraža budnost, čvrstost, neomajnost, odločnost in sposobnost boja naših ljudi za preživetje, hkrati pa simbolizira miroljubnost kot temeljni lastnosti slovenske in primorske identitete. Kot je ob predstavitev svoje ideje zapisal avtor arhitekture obeležja spomenika dr. Darko Likar, sta osnovni namen in cilj zasnove stolpa, da obiskovalca s prostorsko zasnovo vodi v podoživljanje potovanja skozi čas, ki smo ga morali mi in naši predniki prehoditi od daljne, v neznano zagrnjene preteklosti, do osamosvojitve. Poudaril je, da tako arhitekturno oblikovanje kot predstavitveni program popeljejo potnika skozi čas v slutnjo prihodnosti ter da

se oblikovanje zunanjega plašča arhitekture navezuje na preteklost, notranjost pa se stika s sodobnostjo in sega preko nje v prihodnost. O vsebini in njeni prezentaciji, ki naj bi jo v svoji notranjosti predstavila ta arhitekturna zasnova, pa je bilo skozi vsa ta leta od prve idejne rešitve in tudi predloga scenarija veliko premlevanja in razmišljanja, ki pa žal še do danes niso rodili pravega sadu. V poročilu občine Miren Kostanjevica lahko preberemo, da pomnik sicer že v nedograjeni podobi opozarja nase s svojo simbolno sporočilnostjo, da je to spomenik braniteljem slovenske zemlje, prelomnim časom predvsem prejšnjega stoletja in vsem, ki so pomagali ustvarjati slovensko državo. Poudarjeno je tudi, da sta spodbuda in osnovni program nastala v društvu za negovanje rodoljubnih tradicij TIGR Primorske, arhitekturno rešitev zanj pa so izdelali študentje Fakultete za arhitekturo pod vodstvom dr. Darka Likarja, ki so v izbrano gradnjo vtakali obilo simbolnih sporočil v obliki stavbe, njenih detajlih, pa tudi v vsebino spomenika. Zapisali so, da navpična struktura stolpa simbolizira časovno zaporedje ključnih dogajanj slovenske zgodovine in njenih osebnosti, da bo doživljanje in predstavitev omogočena s posebnim oblikovanjem prostorov, opreme in računalniških projekcij na maketo terenov, na stene in strop, da simbolično os časovnega potovanja predstavlja ustrezna razporeditev vsebine po nadstropjih, kjer bo predstavljen čas od predzgodovine do začetka osamosvojitvenega procesa. Pritličje s slavnostnim portalom in vhodnim monumentalno oblikovanim prostorom naj bi predstavljalo vstop naroda v zgodovino z najstarejšimi pisanimi spomeniki (Brižinski spomeniki), sledijo prostori, po-

svečeni vidnim osebnostim slovenske zgodovine, kot so Simon Gregorčič, Srečko Kosovel in drugi, v prvem nadstropju naj bi bil predstavljen čas prve svetovne vojne, posebej soška fronta in čas do nastanka prve novodobne države SHS, Slovencev skupaj s Srbi in Hrvati. V drugem nadstropju naj bi bila predstavljena protifašistična gibanja v obdobju 1918-1941, ki jih simbolno predstavlja TIGR. V tretjem nadstropju naj bi bila prikazana druga svetovna vojna s posebnim poudarkom na NOB do nastanka nove Jugoslavije, v četrtem pa vojna za samostojno Slovenijo in nastajanje države Slovenije. Peto nadstropje naj bi bilo oblikovano kot razgledna ploščad in bi simboliziralo pogled v prihodnost. V letih med 2005 do 2009 se je predstavljena vsebina dopolnjevala, najprej s pomočjo strokovne komisije veteranskih in domoljubnih organizacij, ki so leta 2005 imenovala strokovno komisijo za pripravo programa novodobnega muzeja v Spomeniku braniteljem slovenske zemlje na Cerju in so jo sestavljali: dr. Branko Marušič (Primorska 1848-1919), dr. Petra Svoltjšak (I. svetovna vojna), dr. Milica Kacin Wohinc (Obdobje med dvema svetovnjima vojnoma 1918-1941), dr. Egon Pelikan (Zbor svečenicov sv. Pavla, Josip Wilfan in Engelbert Besednjak v Kongresu evropskih narodnosti v letih 1925-1938), dr. Boris Mlakar (obdobje 1941-1954) in dr. Nevenka Troha (1945-2000), pod predlogom

scenarija za postavitve spominske razstave z naslovom »Pod svobodnimi zvezdami« pa se je podpisal takratni direktor Goriškega muzeja mag. Andrej Malnič. Razstava bi se vila od pritličja prek vseh štirih nadstropij do terase, kjer bi se zasvetil napis naslova predstavitve. Kot beremo v poročilu, je komisija v letih od julija 2005 do 2008 pripravila gradivo, ki jo je konec leta 2008 pregledala in se o njem izrekla županova komisija, imenovana na pobudo občinskega sveta (Suzana Černe, Nelida Nemec, Milovan Valič) in podala enega ključnih predlogov, da bo zelo pomembno vizualno projektiranje projekta, ki nosi glavno sporočilo o miru. Predlagali so, da se za postavitve zbirke imenuje projektno skupino, v kateri naj bodo zgodovinarji, režiser, dramaturg, oblikovalec in jezikoslovec ter da se določi, v katere jezike bi prevajali besedila. Komisija naj bi se sestala v razširjeni sestavi skupaj s predstavniki države, partnerjev (veteranske in domoljubne organizacije) ter z arh. dr. Likarjem. Občina Miren-Kostanjevica je iskala primerne možnosti v razpisih, ki so bili aktualni v letu 2009, in se prijavila na razpis čezmejnega sodelovanja med Slovenijo in Italijo 2007-2013 v projektu CAMAA. Nosilec projekta je bila dežela Veneto. Ta kratek oris prizadevanj za uresničitev postavitve muzeja oz. spominske razstave na Cerju govori o velikih naporih peščice zagnancev, ki so si in si še priza-

devajo, da bi ta veličastna zamisel le zasijala v vsej svoji svetlobi. Nekaj od teh prizadevanj smo si tega sončnega sobotnega dne, čeprav s poudarkom na likovni razstavi in razstavi izdelkov dijakov likovnih oddelkov iz Celja, Ljubljane, Velenja in Nove Gorice, ki so nastali na dvodnevni delavnici na temo 1. svetovne vojne, tudi z velikim veseljem ogledali.

Naše druženje smo nadaljevali z ogledom jame Pečinka, ki nam jo je ljubeznivo in z veliko znanja predstavil domačin Primož Marušič in nam omogočil, da smo se skozi tudi sprehodili: to je poševna jama, dolga 150 metrov, z 22 metri višinske razlike, naravnega izvora, ki se nadaljuje v umetno izkopen rov do vrha hriba Pečina. Jama Pečinka je med 1. svetovno vojno služila kot zavetišče za vojake in bila opremljena s pogradi za vojake in kabinami za častnike. Najprej je bila v posesti avstro-ogrske vojske, v 9. soški bitki pa je prešla v italijanske roke vse do konca bojev na soški fronti. Z ogledom smo si priklicali čase in dogodke izpred sto let, ki so močno zaznamovali zgodovino Primorske in korenito posegli v zemljevid Evrope. Tema, ki smo jo obdelovali tudi na druženju na turistični kmetiji Marušič v Lokvici, kjer smo ob kozarcu terana še enkrat podoživeli celoten dogodek, ki nam ga je ponudilo Cerje kot pomnik braniteljem slovenske zemlje in kot kraj, kjer se slavi mir.

»Združeni ob družitvi«

Janko Durič

Člani Prekmurskega društva General Maister Murska Sobota na slovesnosti ob prazniku združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom

Letošnja osrednjo proslavo ob dnevu združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom (17. avgusta 1919), katere vsebino je povežalo sporočilo »Združeni ob združitvi«, sta pripravili sosednji občini Beltinci in Turnišče, in sicer 12. avgusta na domačiji narodnega heroja Štefana Kovača Marka v Nedelici. Voditelj prireditve je številne zbrane, med katerimi smo bili tudi člani Prekmurskega društva general Maister Murska Sobota, spomnil na prelomne dogodke pred 97 leti z naslednjimi besedami: »Po sklepu vrhovnega sveta mirovne konference je redna vojska Kraljevine Slovencev, Hrvatov in Srbov 12. avgusta 1919 vkorakala v Prekmurje in ga 17. avgusta 1919 na veliki ljudski proslavi v Beltincih predala v upravljanje civilni upravi. S tem dejanjem so se ure-

sničile sanje prekmurskih rodov, ki so polnih tisoč let živeli ločeni od matičnega naroda, zemljevid Slovenije pa je postal pravičnejši. Danes živimo Slovenci v samostojni državi, vendar se pomena teh

preteklih dogodkov ne zavedamo. Izročilo trdoživega prekmurskega rodoljubja pa nam je navdih tudi za prihodnost.«

Prisotne sta nagovorila županja občine Turnišče Vesna Jerala Zver in osrednji govornik, predsednik države Borut Pahor. Županja je v imenu občin gostiteljic poudarila: »Zavedajmo se, da živimo varno in kvalitetno življenje ter da edino

enotni in povezani lahko dosežemo več. Dovolj je prostora za vsakega izmed nas in vsak lahko najde svoj prostor pod soncem, če se le malo potruji. Prav je, da smo ponosni na svoje rojake, ki so zastavili svoje življenje in družino - za svoje, vaše ideale, za naše Prekmurje, za boljši jutri nas in naših otrok.«

Predsednik Borut Pahor je izpostavil velik pomen praznika tudi zato, da zlasti mladi rod prepozna pogum in požrtvovalnost prednikov. »Slovenci radi rečemo, da so se z ustanovitvijo slovenske države izpolnile tisočletne sanje našega rodu. Zlasti zadnje stoletje je odločilno zaznamovalo ustvarjanje pogojev, da smo lahko pred 25 leti

tudi dejansko razglasili samostojno Slovenijo, jo ubranili in mednarodno uveljavili v okviru državnih meja, ki veljajo danes.« Poudaril pa je tudi, da živimo v negotovih časih, ko se je treba zavedati pomena povezovanja.

Kulturni program sta vodila Boštjan Rous in Sergeja Kavaš, ki sta med povezovanjem programa med drugim interpretirala dela Ferija Lainščka in Dušana Šarotarja. Nastopili so kvintet Aeternum, Gregor Zver trio, Trio kralj Matjaž, Viktorija Hartman Adjei in Katarina Berden.

Člani Prekmurskega društva general Maister Murska Sobota smo se v duhu enega temeljnih ciljev delovanja, ki je razvijanje in utrjeva-

nje domoljubja, na dogodku prvič javno predstavili in bili z zunanjim videzom (oblečeni smo bili v nove majice z emblemom društva) med množico obiskovalcev opaženi. S svojimi aktivnostmi pa že uresničujemo bistvo sporočila letošnje osrednje prekmurske slovesnosti.

Tudi na slovesnosti v Nedelici je bilo slišati in čutiti, da se približuje 100-letnica Maistrovega delovanja za zavarovanje severne slovenske etnične meje (2018) in leto kasneje (2019) še obletnica priključitve Prekmurja. Obletnici sta tudi dva osrednja cilja in izziva za delovanje Prekmurskega društva General Maister Murska Sobota. V tej smeri smo že začeli z določenimi aktivnostmi in pobudami.

Popotovanje po Prekmurju

Marjeta Humar

Lne 24. septembra, na res lep jesenski dan, smo se člani Društva Rudolf Maister Kamnik z avtobusom odpeljali na že tradicionalni jesenski izlet. Letos smo potovali po Prekmurju. Program je skrbno pripravil predsednik Ivan Sekavčnik ob pomoči in podpori Pomurskega Društva General Maister v Murski Soboti.

Če odštejemo kratek postanek ob avtocesti, smo se najprej ustavili v Murski Soboti za ogled muzeja. Pred muzejem sta nas pozdravila podpredsednica novoustanovljenega Pomurskega društva generala Maistra mag. Bernarda Roudi in mag. Franc Kuzmič, muzejski svetovalec, vodja knjižnice Pomurskega muzeja in odličen poznavalec zgodovine Murske Sobotice z okolico. Kamničani smo Pomurskemu društvu generala Maistra podarili Maistrov kipec, delo kamniškega kiparja Miha Kača, oni pa so nas obdarili s knjigo Vloga TO Pomurja v procesu osamosvajanja.

Franc Kuzmič nam je predstavil zgodovino tega območja in muzeja, ki je bil ustanovljen leta 1955. Muzej ima svoje prostore v renesančnem gradu sredi mestnega

parka in skrbi za varovanje kulturne dediščine v Prekmurju, ki je bilo poseljeno že od mlajše kamene dobe. Dragocene ostanke preteklih obdobij, etnografske in kulturne spomenike smo si ogledali v bogati zbirki.

V Prekmurje so se zatekli različni begunci. V času protireformacije protestanti, ki so tod dobili zavetišče. Med njimi je bil tudi nemški fizik in astronom Johannes Kepler. Veliko žrtev so zahtevale vojne in slabo gospodarstvo; v prvi svetovni vojni je bilo iz teh krajev okoli 3000 žrtev. V Ameriko so se med obema vojnama izselili številni Prekmurci. Med drugo svetovno vojno je bilo veliko prekmurskih fantov nasilno mobiliziranih v madžarsko vojsko. Žrtve ideologij so bili tudi Judje, ne le med vojno; leta 1954 je bila porušena sinagoga.

Po ogledu muzeja smo se odpeljali v Moravske Toplice, kjer nas je v evangeličanski cerkvi Dobrega pastirja Jezusa sprejel častni škof evangeličanske cerkve Geza Erniša. Predstavil nam je zgodovino protestantizma na Slovenskem in protestante. V Sloveniji je po protireformaciji ostalo 14 cerkvenih

občin. Izhajajoč iz cerkvenega nauka, da mora človek imeti z Bogom osebni odnos, za kar so potrebne knjige v domačem jeziku, so protestanti s prevodom Biblije in drugih knjig postavili temelje slovenskega knjižnega jezika. Protestantom smo se Slovenci oddolžili tudi s Trubarjevo podobo na evrskem bankovcu, kar je podprl takratni minister Andrej Bajuk.

V Sloveniji zdaj živi okoli 20.000 evangeličanov. Evangeličanska etika poudarja pomen osebne svobode, osebne angažiranosti, kar je pomembno zlasti za gospodarsko uspešnost. Geza Erniša je poudaril, da imajo evangeličani in katoličani marsikaj skupnega. Ekumenizem zagotovo prinaša dobre možnosti za sodelovanje s katoličani. Za dobre odnose med ljudmi pa so potrebni zlasti strpnost, spoštovanje in toleranca. Geza Erniša je opozoril še na to, da je prekmurski jezik samostojen jezik in ne slovensko narečje. Na to kažejo tudi raziskave jezikoslovca, red. prof. dr. Marka Jesenška s Filozofske fakultete v Mariboru.

Zatem smo v Bogojini obiskali katoliško cerkev Gospodovega

Skupinska fotografija v Murski Soboti

Razgledni stolp Vinarium v Lendavi

vnebohoda, ki ji je dal svoj neizbrisni pečat arhitekt Jože Plečnik. Obnova se je začela leta 1925, v glavnem pa je bila končana leta 1954. Cerkev nam je razkazal Jože Puhani, kmet in gostilničar s turistične kmetije, nedaleč stran od znamenite cerkve.

Na Puhanovi kmetiji smo tudi obedovali. Postregli so nam z nekaterimi prekmurskimi jedmi, med katere zagotovo sodijo dödöli, in z odličnimi vini, ki smo jih pokušali tudi v kleti.

Po prijetnem počitku pri Puhanovih smo nadaljevali naše popotovanje po Prekmurju. Povzpeli smo sena stolp Vinarium Lendava, visok 53,5 metra. Nekateri smo se zapeljali z dvigalom, drugi pa so šli na vrh peš. S stolpa se ponuja prelep razgled na pokrajino - od Lendavskih goric do porečja Mure, proti

Madžarski, Hrvaški, Avstriji in seveda daleč v notranjost naše države.

Dan se je počasi nagibal v večer. Pot smo nadaljevali v Ižakovce, kjer smo na Otoku ljubezni uživali v neokrnjeni naravi, v ogledu plavajočega mlina na Muri, filma o bújraših, možeh, ki so utrjevali rečne bregove s prepletenimi vejami in koli, da reka ne bi odnašala mlinov in poplavljalja njiv. Posebnost tega kraja pa je zgodba o ljubezni med zadnjo beltinško grofico, ki se je menda po prvi svetovni vojni med ježo po otoku zagledala v preprostega fanta. Toliko časa je jahala okrog njega, da jo je opazil. Rodila se je ljubezen, ki pa zaradi družbenih razlik ni imela prihodnosti. Ljubimca sta se shajala na Otoku ljubezni. Grofičin oče te ljubezni ni sprejel. Kmalu po tem, ko je zanj zvedel, je fant izginil. Nihče ne ve, kam. Grofica se je preselila

na Dunaj in umrla samska, stara več kot 90 let. Obisk Ižakovcev nas je za kratek čas pomaknil v preteklost, v kateri so bili tako kot danes pomembni delo, ljubezen in zvestoba.

Prekmurje je lepo. Ob našem obisku je bleščalo v toplih jesenskih barvah. Zemlja je skrbno obdelana, grozdje že skoraj obrano, saj tod živijo delovni ljudje. Letošnje vino bo dobro, pravijo, ker je bilo dovolj sonca. Na njivah so še rumenele buče, iz katerih pridobivajo olje. Prekmurje je bogata dežela.

Lepoto pokrajine smo odnesli domov v Kamnik v svojih spominih. Spomin na bogastvo sonca in skrbno obdelano zemljo pa bomo lahko še pozno v zimo obujali s kozarcem prekmurskega vina in kapljami bučnega olja.

Prapor in praporščak

Dušan Jež, praporščak Društva TIGR Primorske ter član DGM Grosuplje

Naj je prapor? Prapor je na palico pritrjen večbarven, največkrat pravokoten in s simboli okrašen kos blaga, ki simbolizira pripadnost neke skupine ljudi določeni ideji. V primerjavi z zastavo je prapor uniikatni ročni izdelek. Prapor je zupan v skrb in rokovanje praporščaku, ki mora do njega gojiti spoštljiv odnos. Do prapora pa moramo biti spoštljivi tudi vsi drugi.

Ko s praporom stojim na proslavah, lahko opazujem, kaj se dogaja pred proslavo, med njo in po njej. Za večino praporščakov lahko rečem, da imamo spoštljiv in pravilen odnos do prapora. So pa tudi posamezniki, ki ne bi smeli nositi prapora, kar pa me ne skrbi preveč. Bolj me skrbi, da večina vodilnih politikov nima spoštljivega odnosa do prapora, kaj šele, da bi vedeli, kaj predstavlja posamezni

prapor. Prapori, kot so prapor Zveze Društev General Maister, prapor Društva TIGR in prapor ZZB predstavljajo stoletni krvavi boj naših prednikov za obstoj našega naroda. Skrbi me tudi odnos nekaterih organizatorjev proslav do praporov in do praporščakov. Dostikrat imam občutek, da nas imajo le za okras. Prapori morajo na proslavah in prireditvah biti vedno na častnem mestu.

Prapori v počastitev svetovnega dneva miru 2016 na Cerju

Prapori v državnem zboru: le nekateri poslanci so opazili prapore in jim izkazali spoštovanje.

Slovenski ponos

»Franjo Malgaj, slovenski častnik, pesnik in borec za severno mejo, ki je umrl v tragični nesreči. Po smrti je prejel medaljo za hrabrost in karadorđevičevo zvezdo.« Tako nekako (strnjeno) bi pisalo na Wikipediji. Zdi se mi, da v tej Wikipedijini »zgodovinski škrbiniki« med drugim ni bilo omenjene ene izmed njegovih vrlin, vztrajnosti. Kljub temu, da so ga dvakrat poslali v zaledje, ni »vrgel puške v koruzo«, ter si je še vedno prizadeval za slovensko ozemlje na Koroškem. Po mojem mnenju bi morali tudi mi vztrajati pri nečem, kar nas veseli in se nam zdi pomembno, pa če je to še tako nenavadno ali naleti na upor. Malgajevi uspehi žal kasneje niso obrodili sadov, saj se je večina koroških Slovencev na plebiscitu odločila za Avstrijo.

Ampak junak ni bil samo Franjo Malgaj, pač pa vsak, ki se z njim borit za svojo (našo) domovino in interese. Poleg vsega pa je bil predvsem velik domoljub. Verjetno je, da je največ moči za spopade in boj črpal prav iz tega. Kakor je bil naklonjen Slovencem pa ni bil naklonjen svojim sovražnikom, kar je pokazal tudi s svojo pesmijo Barabe v zaledju.

Škoda je, da je veliko ljudi nagrajenih in spoštovanih šele po smrti. A v Malgajevem primeru sem vesel, da se naša šola imenuje po tako super človeku. Njegovega zasebnega življenja sicer ne poznam, ampak rekel bi, da je bil dober človek z ambicijo združiti Slovence v eno državo. Bil je tako mlad, mislim, da veliko bolj zrel kot nekateri, ki so starejši. Pri svojih 21 je zbral malo trumo pogumnih slovenskih vojakov in napadel eno izmed pomembnih italijanski postojank. S

tem si je prislužil zlato medaljo za hrabrost. Kot sem že prej omenil, me moti to, da po navadi nagradijo ljudi šele po njihovi smrti, po njih poimenujejo kakšno ulico ali nagrado in to je to. In potem se vprašamo, kdo je že Boršnik ali pa, kdo je že Franja. Na srečo je še nekaj ljudi, ki ohranjajo kulturno dediščino in skrbijo, da takšne pomembne osebnosti ne gredo v pozabo. Za to skrbimo tudi na naši šoli s poučnimi plakati, dramskimi igrami na to temo in nenazadnje tudi z izbiro imena naše šole. Za konec pa še to. Po mojem mnenju so znane osebnosti pomembne tudi za to, da se lahko z njihovo pomočjo spomnimo tistih, ki so delali v »ozadju« ter vsak na svoj način pripomogli k izboljšanju.

Avtor: Blaž Pavlič 9. a
OŠ Franja Malgaja Šentjur

Vojna

Na svetu se dogajajo grozne stvari. Ena izmed njih so vojne. Večina ljudi je mnenja, da so vojne nekaj groznega. Tudi jaz menim tako, a v vsem slabem se najde kaj dobrega.

Če nikoli ne bi bilo nobene vojne, se meje ozemelj ne bi spreminjale. Tudi vojska ne bi imela pomena. Ko se vojak poda v vojno, čuti, da mora braniti svojo domovino za vsako ceno. Z vojno se torej razvija tudi patriotizem.

Seveda pa vojna ni nekaj lepega. Opustošenje, pomanjkanje, uničenje, lakota, veliko število žrtev. Vse to so negativne posledice vojne.

Navajeni smo, da dobro živimo. Nihče od nas si ne predstavlja življenja v jarkih, kot so to počeli v prvi svetovni vojni. Slaba higiena, bolezni, podgane, premalo hrane in izpostavljenost nevarnosti vsak dan. Pod takšnimi pogoji so takrat živeli vojaki. Nikoli niso vedeli, kdaj jih bo kaj zadelo.

Strah pa ni bilo le vojakov, ki so se borili. Strah je bilo tudi njihove družine, ki so čakale, če se bodo vrnili ali ne. Bile so psihično izmučene. Več dni, tednov, mesecev ali celo let so molile in jokale, da bi se živi vrnili domov. Tukaj se pojavi vprašanje. Kaj je bilo hujše? Biti vojak ali njegova družina? Če si bil vojak, si se boril za

svoje življenje, če pa si bil član njegove družine, si upal, da bo prišel nazaj. Če je vojak umrl, je bil to zanj konec, posledice pa je nosila družina. Razmere med vojno so bile torej nevzdržne.

Upamo, da bi vojn bilo čim manj, a čisto se jim nikoli ne bomo mogli izogniti, ker bodo v svetu vedno napetosti. Kljub temu pa moramo biti ponosni na vojake, jih ceniti in spoštovati, saj so se borili in dali življenje za domovino.

Avtorica: Lana Kolar, 9.b
OŠ Franja Malgaja Šentjur

Spomini, ki jih prekriva prah

Irena Hlede

Konec julija je iz vrst časnika Večer neprijetno zadela naslednja, v zlovešč črn okvir ujeta osmrtnica: „Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil Stojan Maister. Od njega se bomo poslovili 4. avgusta 2016 ob 13. uri na pobreškem pokopališču v Mariboru. Žalujoči mama Sonja, hči Petra z družino, brat Borut z družino in drugo sorodstvo“.

S Stojanom sva v družbi nekaj tesnih prijateljev preživela le en prijeten, dobri hrani ter pokušanju vinskih vzorcev posvečen dan, a je njegova slika ostala zapisana globoko v mojem spominu. Stojan ni bil človek povprečja, to si takoj opazil. Iz njega

je vela umirjenost ter poglobljenost. Šele kasneje so mi prijatelji zaupali njegovo poreklo in v njegovih potezah sem začela razbirati fizionomijo slavnega dedka: ploščate, široke slovanske ličnice, uporno oglato brado, ... res mu je bil podoben – tako po videzu, kot tudi osebnostno. Njegovi življenjski poti usoda sicer ni namenila tako „usodnega“ poslanstva, da bi kot vojak in general krojil zgodovino. Živel je kot čisto običajen občan ter se ukvarjal s posredništvom s prehrambenimi izdelki, a v svojem rodnem Mariboru je užival velik ugled – ljudje so ga poznali, spoštovali in upoštevali. Pri njem se je čutila karizma velikega

slovenskega generala, sicer ujeta v dušo samotarja in morda celo nekoliko posebneža. Odšel je na hitro, nihče ni tega pričakoval. Za sabo pa zapušča praznino zaradi spominov, ki jih je za vedno vzel s seboj. Pogrešali ga bomo!

7. tradicionalne društvene igre na Polenškaku

Martina Horvat

Vnedeljo, 16. oktobra letos, so na Polenškaku potekale že sedme društvene igre.

Za ta dogodek se društva združijo, glavno vodenje pa zaupajo enemu od devetih delujočih. Letos je taktirko in organizacijo prevzelo Društvo Oltimer Polenšak, sodelovali pa so še: TD Polenšak, PGD Polenšak, DU Polenšak, Slovenjgoriško društvo General Maister Polenšak, RK Polenšak, sekcija kolesarji TD Polenšak, ŠD Polenšak in Lovska družina Dornava-Polenšak.

Ob 10. uri so se na prireditvenem prostoru pred turističnim domom na Polenškaku zbrali kolesarji – sekcija TD Polenšak, ki so se podali na dobrih 50 km dolgo traso od Polenšaka, Bratislavc, Savc, Ormoža, Središča ob Dravi in čez Ormož nazaj na Polenšak. Ob 14. uri so se igre začele. Vreme je bilo več kot odlično, zato ni manjkalo ne tekmoval-

cev in ne obiskovalcev. Veseli smo bili tudi obiska župana gospoda Rajka Janžekoviča, ki je član nekaj naših društev in ki je na igrah pokazal športni in tekmovalni duh, saj je aktivno zastopal barve Lovske družine, med obiskovalci pa je bil tudi

predsednik Zveze društev General Maister mag. Milan Lovrenčič.

Vsako od društev je pripravilo svojo igro, hodomušno, zabavno, primerno za naše kraje, za jesenski čas, skratka raznoliko. Ker so igre name-

njene predvsem druženju krajanov in članov društev, je bilo veskozi veliko zabave in zdrave mere tekmovalnosti. Na koncu je prvo mesto pripadlo LD Dornava - Polenšak, ki je h doseglo enako število točk kot Slovenjgoriško društvo General Maister, a je stroga komisija odločila da je SDGM doseglo drugo mesto (rekli so, da se g. županu ni dobro zameriti), RK Polenšak pa tretje mesto. Zmagovalna ekipa je osvojila prehodni pokal, sicer pa so prve tri

ekipe prejele pokale.

Ob prireditvenem prostoru so za obiskovalce pekli kostanj, majkalo pa niti mošta ter drugih domačih dobrot, ob katerih so se obiskovalci zadržali pozno v nedeljsko popoldne in večer. Društvene igre na Polenšaku so bile letos znova več kot uspešne.

Krajanji so vnovič dokazali, da se radi družijo, da je prav druženje tisto, kar nam v teh časih primanjkuje, da se znajo povесeliti, pokazali so

interes in dobro voljo za sodelovanje, dokazali pa so tudi, da so pravi DOMOLJUBI.

Opravičilo

V prejšnji številki revije nam je ob imenu g. Đura Haramija ponagajal tiskarski škrtar ter njegovo ime pomotoma spremenil v Šuro, za kar se g. Haramiji iskreno opravičujemo.

9. tradicionalni pohod na Zavrh

Aleš Arih, predsednik DGRM Maribor

V soboto, 22. oktobra, je v čudovitem sončnem dnevu potekal deveti tradicionalni Maistrov pohod na Zavrh. Tudi tokrat so za njegovo izvedbo poskrbeli Domovinsko društvo generala Rudolfa Maistra Maribor, Planinsko društvo Planika in Turistično društvo Rudolf Maister Vojanov Zavrh.

Pred nekdanjo domobranksko kasarno v Melju, ki je neločljivo povezana z Maistrovim prevzemom oblasti nad Mariborom in Spodnjo Štajersko, se je zbralo več kot 60 pohodnikov. Na pot so se odpravili pod vodstvom prizadevnih vodnikov PD Planika. Po petih ali šestih urah zahtevne hoje so utrujeni, vendar ponosni, prispeli na cilj - do Maistrovega razglednega stolpa. Ob sproščenem kulturnem

Zbiranje pohodnikov. Z leve proti desni: Franci Rajh (predsednik PD Planika Maribor), Aleš Arih (predsednik DGRM), Miro Petrič in mag. Franci Pivec (člana organizacijskega odbora Maistrovega pohoda)

Govor generala Maistra (dramski igralec Bojan Marošević)

programu, v katerem je sodeloval sam general Maister, smo si udeleženci pohoda obljubili, da se prihodnje leto na jubilejnim desetem pohodu srečamo še bolj množično. S pomočjo ZDGRM bomo podelili srebrne značke

posameznikom, ki so se udeležili vseh desetih pohodov.

S pesmijo Regiment po cesti gre smo končali vsakoletno druženje in se odpravili proti domu. Dana obljuba velja: nasvidenje v letu 2017!

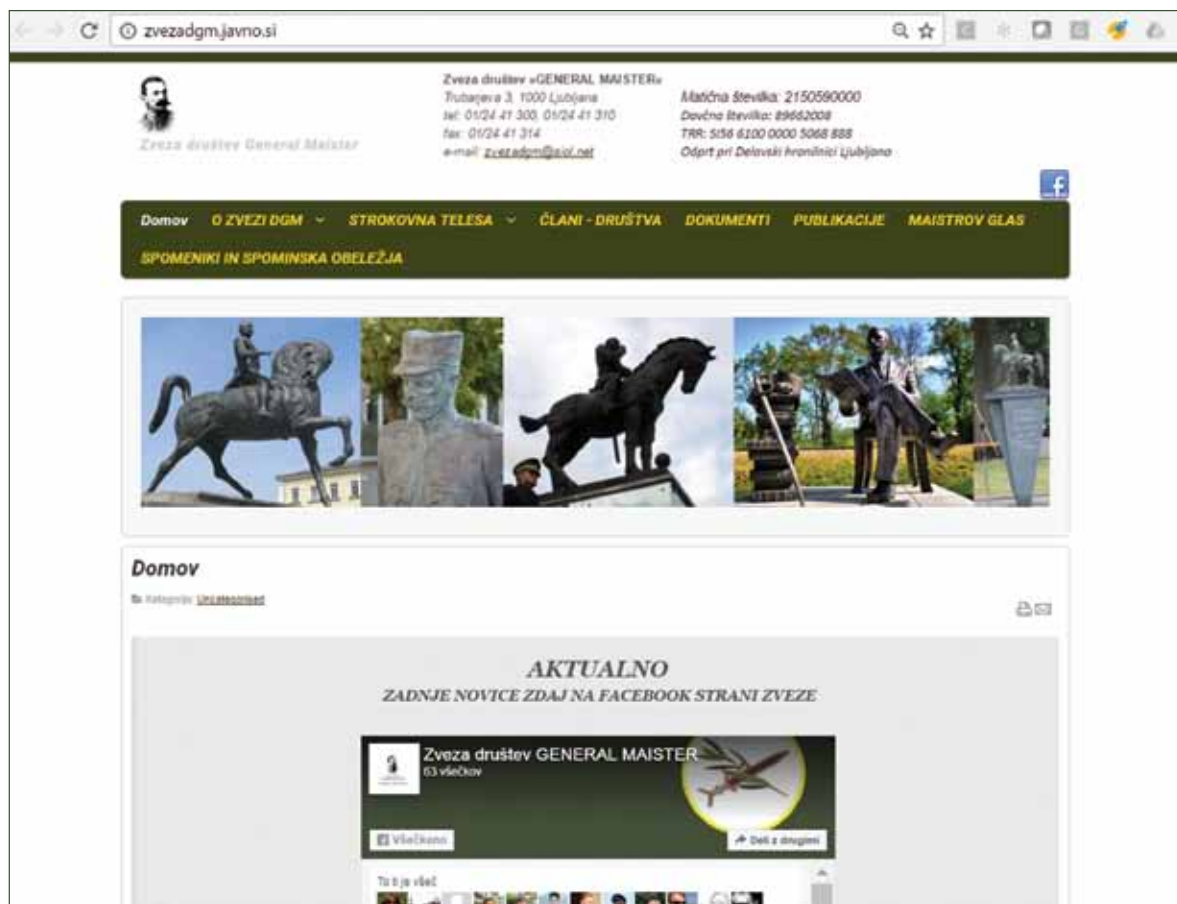
Zbrane je pozdravil župan Občine Lenart, mag. Janez Kramberger (desno)

Nasvidenje prihodnje leto!

Spletne strani zveze društev General Maister

zvezadgm.javno.si :
Prenovljena spletna stran Zveze društev General Maister.

maistrovglas.javno.si :
Spletna stran, na kateri so zbrane vse številke revije v elektronski obliki.

Sestanek pri predsedniku države Borutu Pahorju

Rudolf Pfajfar

V torek, 5. julija 2016, je bil v kabinetu predsednika Republike Slovenije sestanek članic Koordinacije domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije (KODVOS) s predsednikom Borutom Pahorjem.

Poleg primopredaje vodenja

KODVOS-a so potekali tudi pogovori o problematiki in delovanju slovenskih veteranskih in domoljubnih organizacij.

V imenu Zveze društev general Maister sta se sestanka udeležila predsednik mag. Milan Lovrenčič in podpredsednik Dušan Vodeb.

Slovestnost v Velikovcu

Rudolf Pfajfar

V petek, 7. oktobra 2016, smo se le nekaj dni pred obletnico plebiscita udeležili slovesnosti, ki je potekala pod naslovom prekomejnega skupnega spominjanja žrtev plebiscitnih bojov pod geslom »Umrli so v veri v svojo domovino, ker politika sporov ni rešila na miren način«.

Slovesnosti sta se udeležila tudi predsednik Koroškega domoljubnega društva Franjo Malgaj prof. Vladimir Ovnič in generalni sekretar Zveze društev general Maister Rudolf Pfajfar, ki se je v pozdravnem nagovoru poklonil vsem borcem, ki so darovali svoja življenja za domovino ter izrazil željo po dobrososedskih odnosih, temelječih na vrednotah, ki nas bodo združevale, ne pa razdvajale. Zahvalil se je tudi za spoštljiv odnos do padlih borcev, ne glede na to, za katero domovino so se borili.

Pokal generala Rudolfa Maistra

mag. Milan Lovrenčič

Še pred desetimi leti je bila Slovenska vojska pokroviteljica kasaške dirke, imenovane Pokal generala Rudolfa Maistra. Posebno slovesno je bilo na zaključni dirki na Brdu. General Rudolf Maister je imel veliko talentov, med drugim je bil tudi konjenik (dragonar). Slovenska vojska se je odločila, da bo poudarila tudi to večino generala Maistra, zato je prevzela pokroviteljstvo dirk, ki so potekale tam, kjer delu-

jejo društva generala Maistra. Tako je pokal potekal v Ljutomeru, Lenartu, Mariboru, Ljubljani in v Kamniku oz. na Brdu. Bila je prvovrstna prireditev, ki jo je bilo užitek gledati, na njej pa so nastopali najboljši slovenski kasači, stari od tri do štiri leta. e pred desetimi leti je bila Slovenska vojska pokroviteljica kasaške dirke, imenovane Pokal generala Rudolfa Maistra. Posebno slovesno je bilo na zaključni dirki na Brdu. General Rudolf Maister je

imel veliko talentov, med drugim je bil tudi konjenik (dragonar). Slovenska vojska se je odločila, da bo poudarila tudi to večino generala Maistra, zato je prevzela pokroviteljstvo dirk, ki so potekale tam, kjer delujejo društva generala Maistra. Tako je pokal potekal v Ljutomeru, Lenartu, Mariboru, Ljubljani in v Kamniku oz. na Brdu. Bila je prvovrstna prireditev, ki jo je bilo užitek gledati, na njej pa so nastopali najboljši slovenski kasači, stari od tri do štiri leta.

Spominske slovesnosti ob dnevu mrtvih

Izjava KODVOS-a o pietetnem pokopu žrtev druge svetovne vojne

Ljudje smo razpeti med dva sveta, človeškega in nečloveškega, med preteklost in prihodnost, med ljubezen in sovraštvo, med življenje in smrt. Pri slednjem ima vsak človek ne glede na življenjsko pot pravico do groba, pravico do spoštljivega pogreba. Povezovanja med različnimi svetovi, pa tudi sprave in ustreznega razumevanja preteklosti ni, ko se postaviš na eno stran.

Priča smo pojavom, ko se pietetni pokopi mrtvih spreminjajo v odobravanje in celo v oživiljanje ideologij, ki so ljudi za časa njihovega življenja postavljala ali zapeljala na stran okupatorjev. Organizatorji takšnih slovesnosti, celo ob odobravanju najvišjega državnega predstavnika Republike Slovenije, prestopajo mejo spodobnosti in politične odgovornosti do Slovenije in njene zgodovine.

Bojevnike za preživetje, svobodo in bolj pravično družbo, borce proti fašizmu in nacizmu in ljudi, ki so jih podpirali med drugo svetovno vojno, se umešča na stran zgodovine, ki ji ni

primera v Evropi. S tem se poskuša redefinirati sodelavce in dele nacifašističnih okupacijskih sil, ki so želele izbrisati slovenski narod in se polastiti slovenske zemlje.

Konec druge svetovne vojne je imel po vsej Evropi krut obraz. Povsod so zmagovalci preganjali naciste, fašiste in njihove lokalne sodelavce. Tudi na naših tleh so se zgodila dejanja, za katera je težko najti opravičila. Vendar zato danes niso potrebna dejanja, ki sprevečajo resnico in zgodovinska dejstva. Pa tudi ne na način, ko ni več pravih odgovorov na vprašanja, ali je bilo sodelovanje z uničujočim okupatorjem dopustno, ga je mogoče pozabiti, zamolčati?

Danes obžalujemo vse smrti med vojno in še zlasti ob njenem koncu. Ne moremo pa se priklanjati ideologiji in politiki izdajstva. Podpiramo dostojno slovo od vseh mrtvih, vendar ne na način dodatnega netenja zla in razdora. Še vedno verjamemo, da je mogoče s preudarnim ravnanjem prispevati k skupnemu premisleku o slovenski in evropski prihodnosti.

Predsednika Republike Slovenije

pozivamo, da se vzdrži dejanj, ki ne prispevajo k spravi, ki krepijo nestrpnost med različno mislečimi v Sloveniji in se, tako kot moderni evropski voditelji, izogiba aktivnosti, povezanih s sprevečanjem zgodovinskih dejstev.

Ne zaradi odrekanja pietete žrtvam, pač pa zaradi politizacije celotne zadeve se predstavniki domoljubnih in veteranskih organizacij, povezanih v KoDVOS, nismo udeležili žalne slovesnosti na mariborskem pokopališču ob poslovitvi od žrtev iz Hude jame; za katere žrtve je šlo, smo zapisali že v prejšnji izjavi naše članice.

Ljubljana, 27. novembra 2016
Koordinacija domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije:

- Društvo TIGR Primorske
- Zveza društev civilnih invalidov Slovenije
- Zveza društev general Maister
- Zveza društev in klubov MORIS
- Zveza društev vojnih invalidov Slovenije

